Kehittämiskeskus Oy Häme

Satu Huuhka - Satu Rahnasto - Toni Husu - Jenna Taajamo

Rakennusinventointi Hauhon Vanhalla raitilla

Hämeenlinnan seudun kyläkaavoitushanke
Hauhon Vanhan raitin kyläkaava

Kehittämiskeskus Oy Häme
Hämeenlinnan seudun kyläkaavoitushanke
2012

tekstit & valokuvat	Satu Huuhka, Satu Rahnasto, Toni Husu & Jenna Taajamo
ulkoasu	Toni Husu
taitto	Toni Husu & Jenna Taajamo
kansi	Jenna Taajamo & Satu Huuhka
kannen kuva	Tampereen teknillisen yliopiston arkkitehtuurin historian kokoelma, arkkitehtiopiskelijat Mika Jaatinen, Risto Jokinen & Sami Tuuhea, 1991-1992

ISBN 978-952-6625-12-6 (painettu)
ISBN 978-952-6625-13-3 (pdf)

Hanke ja julkaisu ovat saaneet rahoitusta EU:n maaseuturahastosta Linnaseutu ry:n kautta.

Tämä rakennusinventointi tehtiin Hämeenlinnan seudun kyläkaavoitushankkeessa vuosien 2010-2012 aikana. Rakennusinventointi sekä aikaisempi julkaisu "Korjaustapaohjeita Hauhon Vanhalle raitille" ovat osa Hauhon Vanhan raitin kyläkaavaa.

Kyläkaavoitushankkeen aloitustilaisuudessa 22.9.2010 Hauhotalolla asukkaat nostivat tärkeimmiksi kehittämisteemoiksi alueen miljöön ja rakennusten säilymisen turvaamisen. Kyläläiset korostivat suunnitelmallisen, perinteisin menetelmin tapahtuvan korjaamisen merkitystä. Korjaustapaohjeiden ja rakennusinventoinnin tarkoitus on tukea tätä arvokasta tavoitetta. Vaikka kyläkaavat ovat asukaslähtöisiä, epävirallisia suunnitelmia, voidaan rakennusinventointia toivottavasti hyödyntää taustadokumenttina myös alueen tarvitsemassa asemakaavapäivityksessä.

Rakennusinventointi on selvitys, jossa saadaan tutkimukseen ja dokumentointiin perustuva jäsentynyt kokonaiskuva alueen rakennuskannasta tiettynä ajankohtana. Hauhon Vanhan raitin rakennuskantaa ei ole aiemmin inventoitu järjestelmällisesti tässä laajuudessa. Tavoitteena on ollut kartoittaa kaikki mäkitupalaisalueelta löytyvät rakennukset, pois on jätetty vain selkeästi nuoret ja/tai vähäarvoisiksi arvioidut rakennukset. Joskus pienet talousrakennukset on listattu samalle sivulle päärakennuksen kanssa, mikäli on katsottu, ettei rakennus tarvitse omaa sivua. Asuin- ja talousrakennukset on arvotettu säilyneisyyden perusteella kolmeen eri merkittävyysluokkaan. Rakennuksille annetaan myös ehdotuksia siitä, mihin kiinnittää korjaamisessa huomiota. Sisällysluettelossa käytetään kiinteistöistä niiden virallisia, kiinteistörekisteristä löytyviä nimiä, jotka eivät välttämättä ole vakiintuneet käyttöön. Kiinteistöjen muut, usein tutummat kutsumanimet on listattu kunkin kiinteistön omalla sivulla päärakennuksen yhteydessä.

On merkillepantavaa, että aikaisemmissa inventoinneissa huomiota on kiinnitetty lähinnä entisten maatilojen suuriin päärakennuksiin, vaikka alueen erityisluonne syntyy pikemminkin laajasti säilyneestä tilattoman väen pienasutuksesta, sekä maatilojen talouskeskusten ja mäkitupien muodostamasta kontrastisesta kylärakenteesta, joka sijaitsee vieläpä maastollisesti erittäin mielenkiintoisessa paikassa. Vaikka päärakennukset ovat komeita ja rakennustaiteellisesti arvokkaita, ne yksin eivät vastaa alueen ainutlaatuisesta kulttuurihistoriallisesta arvosta. Inventointiraporttia lukiessa on syytä muistaa, että alueen rakennuksista harva - jos yksikään - olisi arvokas yksittäiskohteena. Jokaisen, vähäiseltä tuntuvankin rakennuksen merkitystä on arvioitava suhteessa alueen kokonaisuuteen ja sen erityispiirteiden säilymiseen. Tässä kokonaisuudessa pienillä rakennuksilla on yhtäläinen

merkitys kuin suurilla, ja talousrakennuksilla rooli siinä missä asuinrakennuksillakin. Haluan muistuttaa lukijoita, että raportin termistössä "vanha" tai "iäkäs" ei ole synonyymi huonolle, vaan pikemminkin hyvälle!

Kokonaisuudessa erottuu kolme ajallista kerrostumaa selkeästi ylitse muiden: ensimmäinen näistä on 1800-luvun lopun asun julkisivuissaan säilyttäneet rakennukset. Toisena ryhmänä erottuu 1940-50-lukujen jälleenrakennuskauden tyyli, jota esiintyy laajasti pääasiassa julkisivumuutoksina. Kolmas tunnistettava kerrostuma on niin ikään syntynyt muutostöistä, ja se on meidän aikamme kädenjälki 1990-luvulta tähän päivään. On harmillista joutua toteamaan, että silloin kun viimeinen kerrostuma erottuu silmälle, on se useimmiten vaikuttanut rakennustaiteellisiin arvoihin heikentävästi. Alueella ei oikeastaan esiinny 1900-luvun jälkipuoliskolta sen paremmin uudisrakennuksia kuin muutostöitäkään, jotka yhtäaikaisesti sekä edustaisivat hyvin omaa aikaansa että samalla sopeutuisivat alueen ominaispiirteisiin - tällaiset kohteet olisivat todellisia arkkitehdin lemmikkejä, ja niitä toivoisin näkeväni, jos Hauhon Vanhalle raitille vielä joskus täydennysrakennetaan kyläkaavahankkeessa tehtyjen ehdotusten perusteella.

Rakennusinventoinnin käytännön toteutuksesta - niin maastotöistä kuin itse julkaisustakin - ovat vastanneet hankkeen harjoittelijat, kulttuurihistorioitsija Satu Rahnasto, arkkitehtiylioppilas Toni Husu sekä aluetieteilijä Jenna Taajamo. Minä olen toiminut työn suunnittelijana, ohjaajana sekä tarkastajana, ja vastaan korjausohjeista sekä arvoluokituksesta. Työ oli käytettävissä olevaan aikaan ja resurssiin nähden varsin laaja, eikä se olisi ollut mahdollinen ilman tomeria harjoittelijoitani. Inventointi perustuu pääsääntöisesti maastossa rakennuksista päällisin puolin tehtyihin havaintoihin yhdistettynä allekirjoittaneen opintojen ja käytännön kokemuksen kautta muodostuneeseen perinteisen rakennuskulttuurin tuntemukseen. Apuna on lisäksi käytetty aikaisempia inventointeja sekä kirjallista materiaalia niiltä vähäisiltä osin, kun sitä on ollut saatavilla. Arkistomateriaalia ei ole voitu hyödyntää työhön varattujen resurssien rajallisuudesta johtuen. Koska inventointia on tehty jaksoissa n. 1,5 vuoden aikana, osa rakennuksista on ehtinyt jo hieman muuttua.

Kiitos kaikille alueen asukkaille, jotka ovat auttaneet työssämme jakamalla tietämystään kanssamme. Mikäli aikaa olisi ollut käytettävissä enemmän, olisi inventointia voinut täydentää perimätiedolla vieläkin enemmän. Erityiskiitos Hauhon Wanha raitti ry:n kunniapuheenjohtaja Matti Taposelle, joka auttoi meitä muun muassa rakentamisajankohtien arvioimisessa omien tutkimustensa ja valokuvakokoelmansa avulla.

Kauan kukoistakoon Hauhon Vanha raitti!
Hämeenlinnassa 25.6.2012

Satu Huuhka,
kyläkaava-arkkitehti
Kehittämiskeskus Oy Häme

Inventoinnin taustaksi

Hauhon vanha Kirkonkylä, Hauhon Vanha raitti -nimellä tunnettu aluekokonaisuus, on eräs Suomen parhaiten säilyneistä kirkonkyläkokonaisuuksista. Kirkonkylärannan rakennusten ryhmittely ja säännötön tonttijako ovat ilmeisesti saaneet alkunsa jo keskiajalla. Järvelle päin avautuvan kylän solmukohtana on kirkkotarha.

Vanha raitti sijaitsee Hauhonselän rannalla ja muodostuu 1700 - 1800-luvulla syntyneestä mäkitupalaisasutuksesta. Tämäntapaiset kyläryhmittymät olivat melko yleisiä tilattoman väestön, kuten käsityöläisten, mäkitupalaisten ja kiertävien maataloustyöntekijöiden, asuinpaikkoja. Rakentaminen perustui maanomistajilta suullisella sopimuksella saatuun tontin käyttöoikeuteen. Myöhemmin tontit erotettiin itsenäisiksi palstoiksi maanjakotoimituksilla. Hauhon kirkonkylän mäkitupalaisasutus on ollut tavallista laajempaa ja tiheämpää. Alue onkin merkittävä näyte kylätyypistä, joka on muualta lähes hävinnyt. Alueen katuverkosto ja rakennusten mittakaava ovat säilyneet hyvin.

Alueelle on tyypillistä tiivis rakentaminen. Asuin- ja talousrakennukset muodostavat suojaisia pihapiirejä, joilla on vanhaa puustoa ja puutarhakasvillisuutta. Talot on rakennettu suurimmaksi osaksi jyrkkään rinteeseen, joka kohoaa Hauhonselän rannasta harjuksi. Harjun takana maasto viettää loivasti koilliseen. Rinnettä on paikoin jouduttu pengertämään. Jyrkän maaston takia osalle kiinteistöistä ei ole ajoyhteyttä lainkaan. Alueen poikittaiset kulkuväylät ovat kapeita polkuja ja kujia.

Rakennusten ulkoasut ovat vaihtelevia. Monien rakennusten ulkoasu on muuttunut paljonkin vuosien saatossa tehdyissä remonteissa. Osa rakennuksista, erityisesti talousrakennuksista, on huonokuntoisia. Vanhimmat rakennusrungot ovat 1700-luvulta. Alueella on ympärivuotisia asujia, mutta suuri osa rakennuksissa on vapaa-ajan käytössä.

Vanhan raitin alue on valtakunnallisesti arvokas ja merkityksellinen kulttuuriympäristö monesta eri näkökulmasta katsottuna. Mäkitupalaisasutus on kulttuurihistoriallisesti arvokas kokonaisuus. Sen arvo on ensisijaisesti aluekokonaisuudessa, ei niinkään yksittäisissä rakennuksissa. Ei kuitenkaan pidä unohtaa, että kokonaisuudet rakentuvat osasistaan. Aluekokonaisuus on merkittävä vanhan kylärakenteen, sille tunnusomaisen rakennustavan ja vanhan hirsirakennuskannan osalta. Asuinalueena Vanha raitti on merkittävä keskeisen sijaintinsa ja maisemallisten arvojensa vuoksi.

Satu Rahnasto

Lähteet:

Ahola, Teija: Rakennusinventointi – Hauho. Hämeen ympäristökeskuksen moniste 43. 2002.

Eilistä tavoittamassa. Kyläkirja Hauhon Kirkonkylän raitin varsilta. Toim. Jyrki Kirjokallio. Hauhon Wanha Raitti ry. Hämeenlinna 2000.

Kaipainen, Asko: Hauhon kirkonkylä: kyläkuvatutkimus. Arkkitehtuurihistorian ammattikurssin harjoitustyö. Tampereen teknillinen korkeakoulu 1987.

Rakennettu Häme - Maakunnallisesti arvokas rakennusperintö. Toim. Lauri Putkonen, Kirsi Kaunisharju ja Minna Seppänen. Hämeen liitto ja Rakennustieto Oy. Hämeenlinna 2003.

Wainio, Terttu-Elina & Lehtonen, Hilkka: Maaseutukuntien vanhimmat yhtenäiset pientaloalueet. Ympäristöministeriö. Kaavoitus- ja rakennusosasto. Tutkimuksia 4. 1986.

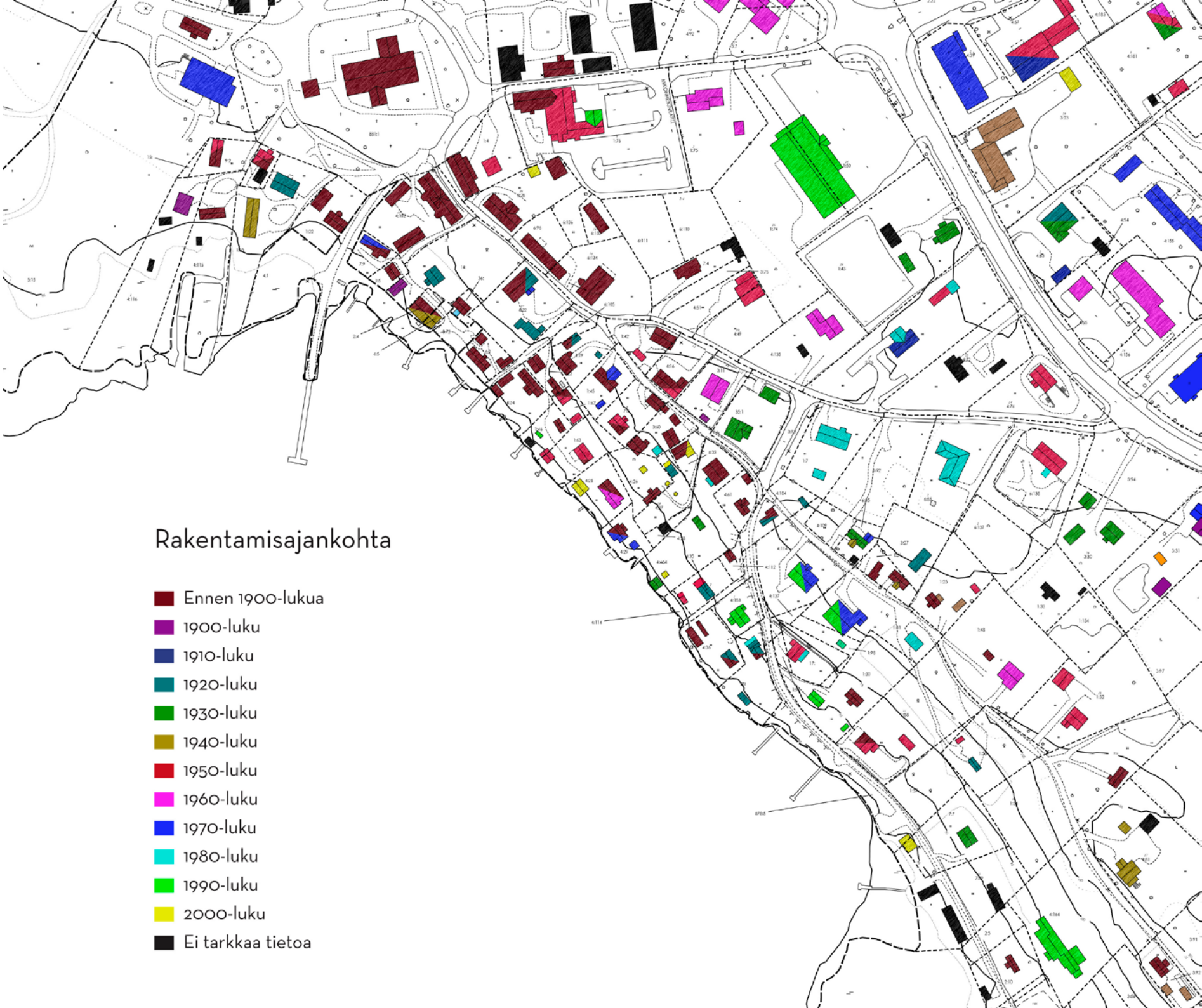
Rakentamisajankohta
Ennen 1900-lukua
1900-luku
1910-luku
1920-luku
1930-luku
1940-luku
1950-luku
1960-luku
1970-luku
1980-luku
1990-luku
2000-luku
Ei tarkkaa tietoa

ARVOLUOKAT

1. LUOKKA

Rakennus on rakennusosiaan ja yksityiskohtiaan myöten hyvin säilynyt oman historiallisen aikakautensa edustaja ja/tai rakennuksella on erityisen suuri merkitys Vanhan raitin kyläkuvassa. Rakennuksen alkuperäisiä ominaispiirteitä ei ole muutettu tai rakennukseen tehdyt muutokset eivät ole vaarantaneet sen suojeluarvoa ja ovat palautettavissa melko yksinkertaisin toimenpitein. Rakennusta ei tule purkaa, uudistaa eikä muuttaa, vaan tarvittaessa korjata. Korjaukset tulee tehdä vain tarpeesta ja ainoastaan vian edellyttämässä laajuudessa, alkuperäisen kaltaisia materiaaleja ja työtapoja käyttäen. Korjauskelpoisia vanhoja rakennusosia (esim. ikkunoita) ei tule vaihtaa uusiin. Korjauksissa käytetään ohjeina Museoviraston korjauskortistoa sekä Wanhan raitin korjaustapaohjeita, ja suunnitteluapuna kannattaa käyttää asiaan perehtynyttä arkkitehtia. Palauttavat muutokset ovat sallittuja, ja niissä on käytetään aidosti vanhoja, alkuperäisen kaltaisia rakennusosia tai alkuperäisten mukaan käsityönä valmistettuja kopioita. Rakennuksen alkuperäisiä ominaispiirteitä ei tule muuttaa sen paremmin yksinkertaisempaan kuin monimuotoisempaankaan suuntaan.

ASUINRAKENNUKSET:

- Vanhan raitin katutilaa muodostavat maatilojen suuret päärakennukset
- Keskisuuret porvaris- ja käsityöläistalot, jotka ovat näkyvällä paikalla Eskonraitilla tai rannassa ja/tai joissa on hyvin säilyneet pihapiirit
- Muuttamattomina tai lähes muuttamattomina säilyneet pienet mäkituvat erityisesti Vuorentien varressa, muutama myös rannassa

TALOUSRAKENNUKSET:

- Pienet aitat erityisesti Eskonraitilla
- Kapakan pihapiirin muodostavat talousrakennukset
- Hyvin säilyneiden pihapiirien talousrakennukset niin entisten maatilojen kuin pienasumustenkin pihapiireissä

2. LUOKKA

Rakennus on säilyttänyt paikkansa ja massansa (kokonsa ja muotonsa) ja sillä on merkitystä Vanhan raitin kyläkuvassa. Rakennusta on laajennettu tai muutettu, mutta osa alkuperäisistä yksityiskohdista ja ominaispiirteistä on säilynyt, taikka rakennus on vanhassa ja yhtenäisessä, mutta rakentamisajankohtaansa nähden selkeästi myöhemmässä asussa. Rakennuksella on suojeluarvoa Vanhan raitin osana. Rakennusta ei tule purkaa eikä uudistaa siltä osin, kun vanhoja rakennusosia, yksityiskohtia ja ominaispiirteitä on rakennuksessa säilynyt, vaan niiltä osin sitä kannattaa vaalia I-luokan rakennusten tapaan. Palauttavat muutokset ovat mahdollisia, mutta eivät useissakaan tapauksissa toiminnallisesti tai taloudellisesti mielekkäitä. Laajennuksia ja/tai modernisointeja on kuitenkin usein mahdollista sopeuttaa paremmin rakennuksen kokonaisuuteen verrattain yksinkertaisin toimenpitein. Apuna kannattaa käyttää koulutettua suunnittelijaa ja rakennustapaohjeita, jos sellaiset alueelle laaditaan asemakaavatyön yhteydessä.

ASUINRAKENNUKSET:

- Isoista päärakennuksista Rekolan tontin pystyhirsirakenteinen päärakennus
- Lukuisia keskisuuria asuinrakennuksia rannassa ja Eskonraitin varrella
- Muutamia mäkitupia rinteen keskivaiheilla

TALOUSRAKENNUKSET:

- Lähinnä rannassa sijaitsevia pienehköjä saunoja ja aittoja

3. LUOKKA

Rakennus on säilyttänyt paikkansa ja massansa (kokonsa ja muotonsa), mutta julkisivut ovat kärsineet mittavista uudistuksista (asuinrakennukset) tai rakennuksella ei ole erityisiä historiallisia tai rakennustaiteellisia arvoja (talousrakennukset). Rakennuksen massa sopii Vanhan raitin miljööseen ja/tai muodostaa katu- tai pihatilaa yhdessä muiden rakennusten kanssa. Kuitenkin historialliset yksityiskohdat ja ominaispiirteet ovat lähes täysin kadonneet rakennusosien vaihtamisen seurauksena tai rakennuksella ei iästään huolimatta ole erityistä suojeluarvoa osana Vanhaa raittia muun kuin massansa osalta. Rakennusta on uusittu siinä määrin, että historiallista asua palauttavat muutokset eivät enää ole mahdollisia tai mielekkäitä, mutta rakennuksen sopivuutta Vanhan raitin kyläkuvaan voidaan parantaa esimerkiksi ulkovärivalinnoilla. Myös rakennusten korvaamista uusilla, samanmassaisilla rakennuksilla samalle paikalle voidaan harkita, jos voidaan esittää, että uudisrakennussuunnitelma soveltuu korvattavaa rakennusta paremmin Vanhan raitin kyläkuvaan. Uudisrakennusten suunnittelussa suositellaan käytettävän arkkitehtia.

ASUINRAKENNUKSET:

- Modernisoinneista kärsineet asuinrakennukset pienistä suuriin rannassa sekä Vanhan raitin ja Eskonraitin välisellä alueella

TALOUSRAKENNUKSET:

- Pienet ja rakennustaiteellisesti vaatimattomat, tai nuorehkot ja teknisesti välttäväkuntoiset piharakennukset ympäri aluetta

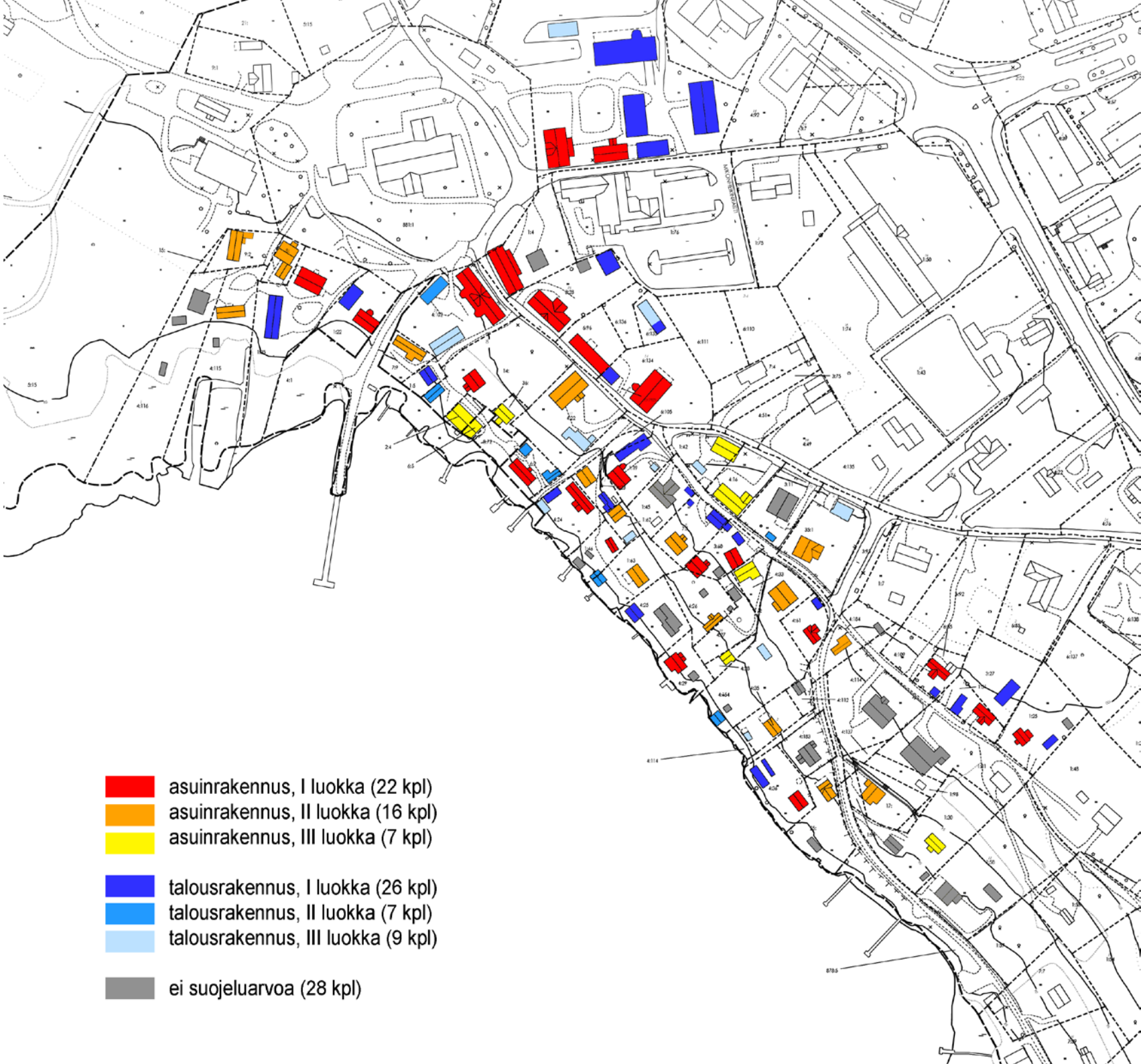
asuinrakennus, I luokka (22 kpl)
asuinrakennus, II luokka (16 kpl)
asuinrakennus, III luokka (7 kpl)
talousrakennus, I luokka (26 kpl)
talousrakennus, II luokka (7 kpl)
talousrakennus, III luokka (9 kpl)
ei suojeluarvoa (28 kpl)

Kohteet

1
KAPAKKA
2
KAPAKKA, KIEVARI
3
KAPAKKA, PIHARAKENNUS
4
KAPAKKA, PIHARAKENNUS
5
KAPAKKA, PIHARAKENNUS
6
KAPAKKA, PIHARAKENNUS
7
KAPAKKA, PIHARAKENNUS
8
RIIHIVAINIO
9
KOIVUPIRTTI
10
SUOPIRTTI
11
TOIVOLA
12
KOTIRANTA
13
KOTIRANTA, PIHARAKENNUS
14
VILJALA
15
VILJALA, PIHARAKENNUS
16
HAAPANIEMI
17
HAAPANIEMI, PIHARAKENNUS
18
KYLÄ-POLTTI
19
KYLÄ-POLTTI, PIHARAKENNUS
20
KUUSALO
21
KUUSALO, PIHARAKENNUS
22
KUUSALO, PIHARAKENNUS
23
PÄIVÄRINNE
23
PÄIVÄRINNE, PIHARAKENNUS
25
TEKOMAA
26
SAARENKIVI
27
SAARENKIVI, PIHARAKENNUS
28
SYRJÄLÄ
29
KIVIRANTA
30
KIVIRANTA, PIHARAKENNUS
31
KIVIRANTA, PIHARAKENNUS
32
REKOLAN TONTTI
33
REKOLANTONTTI, PIHARAKENNUS
34
VESKU
35
VESKUN PIHARAKENNUS
36
MIKONHEIKINTALO
37
MIKONHEIKINTALO, PIHARAKENNUS
38
RANNISTO
39
RANNISTO, PIHARAKENNUS
40
KIVIRAVI
41
KIVIRAVI, PIHARAKENNUS
42
KIVIRAVI, PIHARAKENNUS
43
SANTARANTA
44
SANTARANTA, PIHARAKENNUS
45
LAHJARANTA
46
SANTARINNE
47
SANTARINNE, PIHARAKENNUS
48
PIHLAJA
49
PIHLAJA, PIHARAKENNUS
50
PIHJALA, PIHARAKENNUS
51
SANTAMÄKI
52
SANTAMÄKI, PIHARAKENNUS
53
PUISTOLA
54
PUISTOLA, PIHARAKENNUS
55
PUISTOLA, PIHARAKENNUS
56
VÄLIMAA
57
VÄLIMAA, PIHARAKENNUS
58
REKOLA
59
RIIHIMÄKI
60
KIVIMÄKI
61
KIVIMÄKI, 2. ASUINRAKENNUS
62
KIVIMÄKI, TALOUSRAKENNUS
63
KIVIMÄKI, TALOUSRAKENNUS
64
KIVIMÄKI, TALOUSRAKENNUS
65
KULMALA
66
KULMALA, PIHARAKENNUS
67
LEHTELÄ
68
ALANKO
69
ALANKO, PIHARAKENNUS
70
JÄRVENSIVU
71
JÄRVENSIVU, PIHARAKENNUS
72
MÄKELÄ
73
DUNDER
74
DUNDER, PIHARAKENNUS
75
KORKEELA
76
KORKEELA, PIHARAKENNUKSET
77
KORKEEMÄKI
78
KORKEEMÄKI, PIHARAKENNUS
79
MÄKIOTTO
80
KESÄRINNE
81
HEIKKILÄ
82
RANTAPUISTO
83
RANTAPUISTO, PIHARAKENNUS
84
RANTAPUISTO, PIHARAKENNUS
85
KIVIVUORI

86
KIVIRANTA
87
KIVIRANTA, PIHARAKENNUS
88
VUORENMAA
89
KARIMÄKI
90
TUITERI
91
RIIHIPIHA
92
RIIHIPIHA, PIHARAKENNUS
93
HEIKKILÄ
94
HEIKKILÄ, PIHARAKENNUS
95
HEIKKILÄ, PIHARAKENNUS
96
MÄKELÄ
97
MÄKELÄ, PIHARAKENNUS

ASUINRAKENNUS

TALOUSRAKENNUS

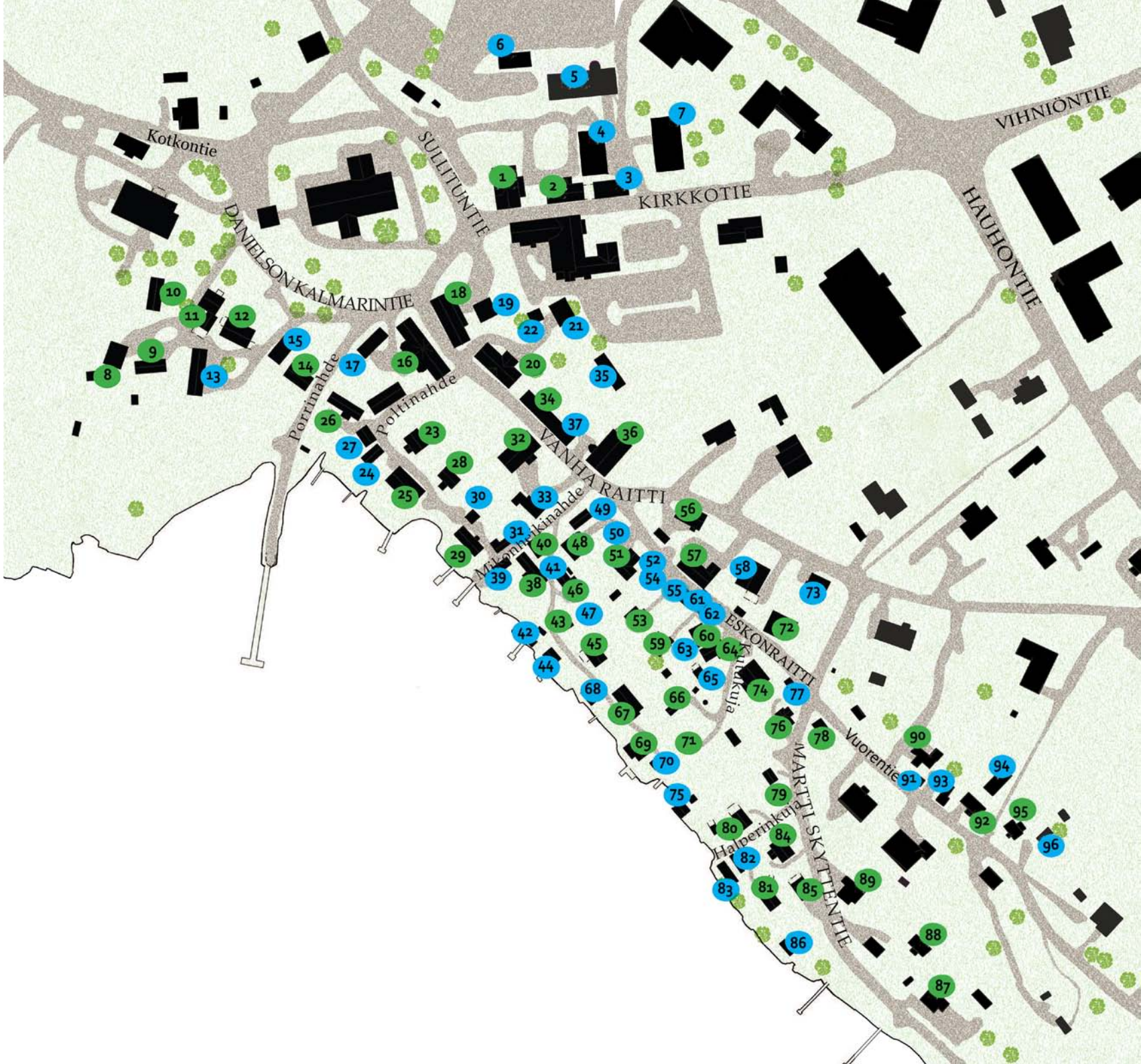

TALOJEN KIELTÄ HAUHON MURTEELLA

”Oletteko huomanneet, että talot puhuvat? Yleensä ne kuiskivat hyvin hiljaa, mutta jotkut jopa huutavat. Mitä vanhempi talo, sen enemmän tarinoita se voi kertoa kuuntelevalle. On käynyt niinkin, että kun talo on riittävän vanha, ovat ihmiset unohtaneet sen kielen, ja sen viesti kaikuu kuuroille korville. Tästä esimerkkinä muuankin mies, joka kertoi oikein lehdessä puhdistaneensa savutuvan seinät rälläkällä. Puistattaa kuvitella, miten sen talon on täytynyt huutaa tuskissaan.

Kannattaa opiskella talojen kieltä, niin Hauhon vanhan raitin rakennuksetkin puhkeavat puhumaan monilla äänillä. Poltti kertoo ihailevansa suuresti antiikin Kreikkaa. Pihlaja selittää vuolaasti, että siihen aikaan kun se oli nuori, olivat suuret lasiruudut kalliita, ja niinpä siihenkin laitettiin sopusuhtaiset ja kohtuuhintaiset kuusiruutuiset ikkunat. Viljasen talo yhtyy keskusteluun, ja sanoo ihmettelevänsä nykyihmisiä, jotka lisäävät suurten ruutujensa päälle irtoristikot ”Kuin köyhyyden merkiksi!” se tokaisee ja nauraa. Rekola mainitsee joutuneensa imaistuksi muotivirtauksiin 70-luvulla, ja Santamäki täydentää tunnustamalla olevansa hieman epävarma identiteetistään - muut nyökkäilevät ymmärtäväisesti. Syylin aitat kertovat perustaneensa FacadeBookiin kerhon nimeltä ”Harmaa, ja hemmetin ylpeä siitä!” yhdessä Lehtovaaran aitan kanssa, joka puolestaan kuiskaa, että sen päärakennus ”on muuten sellainen fiftari”. Kun puhe kääntyy niihin känsäisiin, työn kovettamiin käsiin, jotka talojen seinähirret veistivät ja niihin elämän kudelmiin, joita niiden huoneisiin kietoutuu, on syytä varata aikaa tunti jos toinenkin.”

Satu Huuhka

Lyhennetty Hauhon Joulu-lehdessä vuonna 2011 ilmestyneestä tekstistä.

KAPAKKA / CAVÉN

1

Kirkkotie 4, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-7-38

Rakentamisajankohta:
1880-luku

Käyttötarkoitus:
asuin- ja liikerakennus

Arvoluokka:
A1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi / betonoitu luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, moderni punainen profiilipelti
Julkisivu:
Vanha keilapaneeli, yläosassa pystyverhous. Julkisivu valkoinen, valkoisin listoin.

Ikkunat:
Sekä vanhoja puuikkunoita että moderneja puu-alumiini-ikkunoita. Alakerran ikkunat pystysuuntaiset, ylhäällä vaakasuuntaiset. Pystysuuntaiset kuusiruutuisia, vaakasuuntaiset kolmijakoiset. Jugendhenkiset vanhat vuorilaudat.
Ulko-ovi:
Vanhat, paneloidut peiliovet.
Kuisti:
Umpinainen kaksoislasikuisti ja lasiveranta, jossa koristeelliset pieniruutuiset ikkunat. Kuistin ikkunoiden ruudutus jugendhenkinen.
Lisätiedot:
Räystään päädyissä jugendhenkiset koristeet.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Kyläkuvan kannalta merkittävä asuin- ja kaupparakennus, jossa on säilynyt myös rakennustaiteellisia arvoja. Rajaa merkittävällä tavalla Kirkkotien katutilaa, Kapakan pihatilaa sekä kirkon aukiotilaa. Julkisivuista pihan puoleinen parhaiten säilynyt 1900-luvun alun asussa.
Korjausehdotus:
Kokovalkoinen julkisivuväritys ei ole rakentamisajankohdalle ominainen eikä tuo esiin rakennuksen parhaita piirteitä. Huoltomaalauksen koittaessa voisi pohtia uutta väritystä, esimerkiksi julkisivuun pellavaöljymaali jossakin perinteisessä, vaaleassa sävyssä (punertava keltainen, vaalea ruskea tai murrettu vaalea vihreä) ja listoihin sama sävy tummempana.

KAPAKKA, KIEVARI

2

Kirkkotie 4, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus:109-449-7-38

Rakentamisajankohta:
1700-luku, korjaustyöt 1998

Käyttötarkoitus:
asuin- ja liikerakennus; kestikievari

Arvoluokka:
A1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi / betonoitu luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, punainen asbestisementti-aaltolevy
Julkisivu:
Iäkäs punamullattu vaakapaneeli. Listat valkoiset, nurkkalistat punaiset
Ikkunat:
Pystysuuntaiset kuusiruutuiset ikkunat, sekä vanhoja puuikkunoita että moderneja puu-alumiini-ikkunoita. Vuorilaudat alkuperäiset koristeellisin otsikoin.
Ulko-ovi:
Modernit peiliovet (pariovi)
Kuisti:
Lasikuisti pihan puolella
Lisätiedot:
Kivikellari kuistin vieressä. Rakennus kärsi tulipalossa 1990-luvun lopussa, mutta korjattiin kyläläisten toimesta talkoovoimin.

Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rungoltaan 1700-luvulta peräisin oleva, palosta huolimatta hyvin säilynyt kaksikerroksinen, pohjalaistyylinen kestikievarirakennus, jolla historiallista arvoa itsessään sekä oleellinen rooli Hauhon kirkonkylän ja Vanhan raitin kyläkuvassa. Alueen ikonirakennuksia.
Korjausehdotus:
Kuistin ja päätyjulkisivun etäisyyteen maanpinnasta kannattaisi kiinnittää huomiota ja pyrkiä alentamaan maanpinnan tasoa mikäli mahdollista. Pihajulkisivun helmoissa kasvavan levän voi pestä pois huoltotoimenpiteenä.

KAPAKKA, PIHARAKENNUS

3

Kirkkotie 4, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-7-38

Rakentamisajankohta:
1800-luku?

Käyttötarkoitus:
aitta

Arvoluokka:
T1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Nurkkakivet
Katto:
Harjakatto, vanha punainen sementti-tiilikate
Julkisivu:
Punainen hirsi ja vaakapaneeli, punaiset nurkkalaudat
Ulko-ovi:
Vanhat puiset lautaovet, valkoiset vuorilistat
Lisätiedot:
Aitan seinässä vanha paininpuu, jolla taivutettiin hevosten työvaljaiden luokkia eli hevosen länget ja vedettävän kärryn tai reen yhdistäviä osia.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Kirkkotien katutilaa ja Kapakan pihatilaa rajaava suuri aitta on perinteinen, ilmeeltään umpinainen talousrakennus, jolla on rooli osa em. rakennetuissa ympäristöissä.

Korjausehdotus:
Rakennus kaipaa huoltomaalausta. Mikäli punamulta pysyy pinnassa, käytetään huoltomaalaukseen sitä. Osa rakennuksesta vaikuttaisi kuitenkin olevan maalattu jollain muulla maalityypillä, jolloin käytetään mattapintaista maalia punamullan sävyssä, esimerkiksi petrooliöljymaalia.

KAPAKKA, PIHARAKENNUS

4

Kirkkotie 4, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-7-38

Rakentamisajankohta:
1930-50-luku?

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; sauna, hevossuoja?

Arvoluokka:
T1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Betoni
Katto:
Harjakatto, vanha punainen sementti-tiilikate
Julkisivu:
Hirsi, rakennuksen yläosassa rimalaudoitus. Punainen valkoisin listoin.
Ikkunat:
Eri muotoisia ja mallisia vanhat ruudutettuja puuikkunoita, eniten kuusiruutuisia pystysuuntaisia ikkunoita.
Ulko-ovi:
Vanhat paneloidut puuovet
Lisätiedot:
Itäpääty kevytrakenteinen, kylmä, mahdollisesti hevossuoja
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Hienosti alkuperäisessä asussaan säilynyt pitkä, ison talon talousrakennus, joka yhdessä muiden Kapakan talousrakennusten kanssa muodostaa alueen ainoan kokonaisuudessaan säilyneen maatilan talouskeskuksen.
Korjausehdotus:
Katon vedenpoistosta on huolehdittu vesikourulla vain ovien kohdalla. Katolta rakennuksen juureen ja julkisivuilla valuva vesi rasittaa niitä, ja hallittu vedenpoisto räystäiltä edesauttaisi rakennuksen säilymistä.

KAPAKKA, PIHARAKENNUS

5

Kirkkotie 4, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-7-38

Rakentamisajankohta:
1920-30-luvut?

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; navetta

Arvoluokka:
T1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi ja betoni
Katto:
Harjakatto, vanha punainen sementti-tiilikate
Julkisivu:
Puhtaaksimuurattu punatiili
Ikkunat:
Vanhat neliömäiset, kuusiruutuiset puu-ikkunat, ei vuorilautoja

Ulko-ovi:
Eri-ikäisiä ruskeita ovia, vanhempia ja uudempia paneloituja puuovia sekä moderni alumiinipintainen nosto-ovi.
Lisätiedot:
Ylisille johtaa betonista valettu silta. Takasivulla vaatimaton, kevytrakenteinen puinen laajennus ja AIV-rehutorni.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Koruton tiilinavetta on mahdollisesti 1920-30 -luvulta. Se on merkityksellinen Hauhon kirkonkylä aluejulkisivulle 12-tien suuntaan. Rakennus on ainoa vanhassa kirkonkylässä säilynyt suuri navetta, joka yhdessä muiden Kapakan talousrakennusten kanssa muodostaa alueen ainoan kokonaisuudessaan säilyneen maatilan talouskeskuksen.
Korjausehdotus:
Vanhan sementtitiilikatteen kuntoa kannattaa seurata, vaikka navetta ei olekaan pienille kattovuodoille herkimpiä rakennuksia. Tiiltä ei kuitenkaan pidä vaihtaa ainakaan profiilipeltiin.

KAPAKKA, PIHARAKENNUS

6

Kirkkotie 4, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-7-38

Rakentamisajankohta:
1900-luvun puoliväli?

Käyttötarkoitus:
talousrakennus

Arvoluokka:
T3

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Betoni
Katto:
Harjakatto, punainen profiilipelti
Julkisivu:
Punamullattu rimalaudoitus
Ikkunat:
Vanhat, vaakasuuntaiset kuusiruutuiset puuikkunat. Alkuperäiset valkoiset vuorilaudat.
Ulko-ovi:
Vanha paneloitu pienaovi sekä moderni peltipintainen pariovi
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennus on Kapakan pihapiirin nuorinta kerrostumaa, eikä sillä itsessään ole kulttuurihistoriallisia tai rakennustaiteellisia arvoja. Rakennuksella on hieman Kapakan pihapiirin muodostuksessa, jossa se joskin sijaitsee hieman irrallisena. Suurin merkitys rakennuksella on Hauhon kirkonkylän aluejulkisivun muodostamisessa 12-tien suuntaan, joka olisi köyhempi ilman rajaavaa elementtiä. Myös Kapakan suljettu pihapiiri kärsisi ilman rajaavaa rakennusmassaa. Rakennuksen voisi tarvittaessa korvata uudella (asuin)rakennuksella, jolloin rakennuksen paikkaa voisi myös tuoda etelämmäksi samaan linjaan navetan kanssa.

KAPAKKA, PIHARAKENNUS

7

Kirkkotie 4, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-7-38

Rakentamisajankohta:
1900-luvun alkupuoli?

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; konesuoja

Arvoluokka:
T1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä / tyydyttävä
Sokkeli:
ei tietoa, ei näkyvissä
Katto:
Harjakatto, punainen profiilipelti
Julkisivu:
Vanha punainen pystylauta
Ikkunat:
Vanhat, vaakasuuntaiset, kaksiosaiset kahdeksanruutuiset puuikkunat valkoisin yksinkertaisin vuorilaudoin
Ulko-ovi:
Vanhat puiset pienaovet, kaksi suurta liukuovea peltiä ja puuta
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Hyvin yksinkertaisessa asussaan säilynyt suurikokoinen kevytrakenteinen talousrakennus, jolla on merkitystä Kirkkontien katutilassa, kirkonkylän aluejulkisivussa 12-tien suuntaan sekä Kapakan tilan pihapiirin muodostuksessa.
Korjausehdotus:
Julkisivu yltää maahan pihan ja kadun puolella, maanpinnan tasoa tulisi pyrkiä laskemaan rakennuksen juurella, jotta maakosteus ei pääsisi nousemaan puujulkisivuun ja -runkoon.

RIIHIVAINIO

8

Danielsson-Kalmarintie, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-116

Rakentamisajankohta:
siirretty nykyiselle paikalleen 2006

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
–

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Tyydyttävä, rakennustyö kesken
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, sinkitty maalaamaton aaltopelti
Julkisivu:
Ruskea, osin hirsi, osin vaakapaneeli, panelointi on kesken

Ikkunat:
Pystysuuntaiset, modernit puuikkunat, uudet vuorilaudat
Talousrakennukset:
Kaksi huonokuntoista piharakennusta, toinen romahtanut
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Siirretyllä rakennuksella ei ole Vanhan raitin kannalta historiallista arvoa.

Korjausehdotukset:
Rakennustyö pitäisi saattaa loppuun ja rannassa sijaitseva romahtanut vaja purkaa.

KOIVUPIRTTI / KANTTORI OLENIUKSEN TALO

9

Danielsson-Kalmarintie, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-115

Rakentamisajankohta:
1850-luku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A2

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
ei tietoa, ei näkyvissä
Katto:
Harjakatto, vihreä profiilipelti
Julkisivu:
läkäs, punainen keilapaneeli
Ikkunat:
Pystysuuntaiset, vanhat puuikkunat, vaaleanvihreät alkuperäiset kauniisti profiloidut vuorilistat

Ulko-ovi:
Vanha peiliovi
Kuisti:
Avokuisti
Talousrakennukset:
Pieni uudehko saunarakennus, jolla ei historiallista arvoa
Lisätiedot:
1800-luvulla rakennuksessa ollut kuusikulmainen kuisti
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Pitkä ja kapearunkoinen mäkitupa tai talonpoikaistalo, jonka julkisivut hyvin säilyneet vanhassa asussa. Korjaamisen ja säilyttämisen arvoinen osa vanhaa raittia, mikäli rakennus on vuosien huoltamattomuuden jälkeen vielä korjauskelpoinen.
Korjausehdotukset:
Alapohjan ja rungon alimpien hirsien tila olisi tutkittava ensi tilassa. Sokkelin painuminen ja/tai maanpinnan nousu uhkaa rakennuksen säilymistä. Lisäksi kevytrakenteinen kuisti on noussut tai talo painunut, ja korkeusasemien muuttumisen myötä kuistin katto on kallistunut seinään päin ohjaten savedettä seinälle. Asia pitäisi korjata laskemalla kuistia.

SUOPIRTTI / JOHANSSONIN TALO

10

Danielsson-Kalmarintie, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-9-2

Rakentamisajankohta:
1800-luku, laajennus- ja muutostyöt 1950-luku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A2, T1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Nurkkakivet?
Katto:
Harjakatto, osin uusi lapekatto, tummanpunertava kolmiorimakate
Julkisivu:
Vaaleankeltainen pystylaudoitus
Ikkunat:
Vaaka- ja pystysuuntaisia eri ikäisiä puuikkunoita, eri ikäiset vuorilaudat
Ulko-ovet:
Vanha peiliovi, vanha puuovi, moderni puuovi
Kuisti:
Uudehko umpikuisti
Erityispiirteet:
Monessa vaiheessa rakentunut persoonallinen kulmatalo, jonka yksi kulma uppoaa rinteeseen.
Talousrakennukset:
Pienikokoinen harmaa hirsiaitta, jossa uusi pärekatto. Aitta kengitetty ja hieno, mahdollisesti vuodelta 1778.
Lisätiedot:
Entinen mäkitupalaisen talo. Eversti Rainer Kirjokallio remontoi rakennuksen asunnokseen 1950-60-luvulla.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Eteläpäädyn julkisivu hyvin säilynyt, muuten monenkirjava kokonaisuus.
Korjausehdotukset:
Rinteeseen uppoavan osan rakenne- ja kosteusteknisestä toimivuudesta kannattaa varmistua.

TOIVOLA / TOIVOSEN TALO / SUNTION TALO

11
Kohdenumero

Danielsson-Kalmarintie, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-8-0

Rakentamisajankohta: 1950 / osa rakennuksesta 1800-luvulta?

Käyttötarkoitus:
Asuinrakennus

Arvoluokka:
A2

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Betoni / luonnonkivi
Katto:
Vaalea ruosteenpunainen harjakatto, saumattu pelti, laajennuksessa profiilipelti
Julkisivu:
Hyvin voimakas vihreä pystylaudoitus, valkoiset listat

Ikkunat:
Vanhat vaakasuuntaiset puuikkunat tuuletusikkunoin. Yksinkertaiset vuorilaudat, mahdollisesti alkuperäiset?
Ulko-ovi:
Vanha puuovi
Kuisti:
Umpikuisti
Erityispiirteet:
Talossa paljon laajennusosia, joista yksi 1900-luvun alusta? Rakennuksen yksi kulma erikoisen muotoinen.

Lisätiedot:
Perinteinen suntion virkatalo.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennus on pääasiassa 1950-luvun asussa, ja muistuttaa rintamamiestaloa. Kokonaisuus on kärsinyt muutoksista, mutta on siitä huolimatta kiinnostava ja kerroksellinen.
Korjausehdotukset:
Maanläheisemmät julkisivuvärit sopisivat paremmin ympäristöön.

KOTIRANTA / HAKKOLA / HEMMI KUUSALO

12
Kohdenumero

Danielsson-Kalmarintie, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-35

Rakentamisajankohta:
1800-luvun loppu, yläkerta 1941

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Nurkkakivet, väli betonoitu?
Katto:
Harjakatto, poikkipäädyssä mansardikatto, antrasiitinharmaa betonitiili
Julkisivumateriaali:
Lila uusi vaakapaneeli, tummat siniharmaat listat

Ikkunat:
Osin vanhat, osin modernit puuikkunat. Pääosin pystysuuntaiset T-ikkunat, joiden yläosa ruudutettu. Uusitut vuorilaudat.
Ulko-ovi:
Moderni sinertävä puuovi
Erityispiirteet:
Päädyssä tiilestä muurattu kellarin sisäänkäynti.

Lisätiedot:
Kunnan omistuksessa n. v:sta 1938 alkaen. Eläinlääkäri Hakkola osti kunnalta 1970-luvulla. (Kaipainen, 1987)
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennus on kärsinyt 1990- tai 2000-luvun muutoksista, vaikka onkin pääosin 1910-luvun asussa. Ainoita keskisuuria asuinrakennuksia ja tämän vuosikymmenen edustajia raitilla.

Korjausehdotukset:
Nykyinen julkisivuväri on väriperinteellemme vieras. Jokin maanläheisempi väri olisi rakennukselle eduksi.

KOTIRANTA, PIHARAKENNUS

13
Kohdenumero

Danielsson-Kalmarintie, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-35

Rakentamisajankohta:
1948

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; navetta, liiteri, sauna?

Arvoluokka:
T1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Betonoitu luonnonkivi?
Katto:
Harjakatto, musta saumattu pelti
Julkisivu:
Punamultainen pystylaudoitus, valkoiset listat

Ikkunat:
Vanhat puuikkunat, vanhat vuorilaudat?
Ulko-ovet:
Tummanharmaat, vanhat puuovet
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Eräs parhaiten säilyneimpiä suuria talousrakennuksia, jonka soisi edelleen säilyvän. Melko nuoresta iästään huolimatta talonpoikaisrakentamisen ilmentymä.

Korjausehdotukset:
Vanha palapellistä saumattu katto on säilyttämisen arvoinen. Se kannattaa maalata uudelleen.

VILJALA / VILJASEN TALO

14

Kohdenumero

Danielsson-Kalmarintie, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-22

Rakentamisajankohta:
1800-luvun loppu

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Valkoinen, betonoitu luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, kuistissa vihreä saumattu pelti, muuten vihreä profiilipelti
Julkisivu:
Vaaleankeltainen vaakapanelointi, sammalenvihreät listat
Ikkunat:
Pääosin pystysuuntaiset, kuusiruutuiset vanhat puuikkunat, alkuperäiset vuorilaudat
Ulko-ovi:
Vanha puuovi, 1950-l.
Kuisti:
Hieno umpinainen lasikuisti, alkuperäiset lasit
Lisätiedot:
1800-luvun lopulla Hauhon ensimmäisen opettajan Erik Viljasen rakennuttama.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Yhdessä Pihlajan kanssa yksi parhaiten säilyneitä pieniä asuinrakennuksia Vanhalla raitilla. Kaunis kokonaisuus, joka ei juuri muutoksia kaipaa.
Korjausehdotukset:
Profiilipeltikaton korvaamista konesaumapeltikatolla tai kolmiorimahuopakatteella voi harkita, jos katto jossain vaiheessa muutenkin kaipaa korjaamista. Nyt katto pitäisi ainakin maalata. Maan pintaa kannattaisi pyrkiä alentamaan rakennuksen ympäriltä.

VILJALA, PIHARAKENNUS

15
Kohdenumero

Danielsson-Kalmarintie, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-22

Rakentamisajankohta:
1800-luku

Käyttötarkoitus:
aitta

Arvoluokka:
T1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Nurkkakivet
Katto:
Harjakatto, tummanharmaa asbestisementtiaaltolevy
Julkisivu:
Osin hirsipintainen, osin pystylaudoitettu tummanruskea julkisivu

Ikkunat:
Vanhat puuikkunat, pystysuuntaiset
Ulko-ovi:
Vanha peiliovi, vanha? puuovi
Kuisti:
Pitkä avokuisti, lienee myöhemmin lisätty eikä istu tyylillisesti aittaan
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Tilaa rajaavalla aitalla on arvonsa osana Viljalan ja Kotirannan pihapiirien kokonaisuutta.

Korjausehdotukset:
Julkisivun maalaaminen mattapintaisella maalilla punamullan sävyiseksi. Katemateriaalin vaihtamista esimerkiksi kolmiorimahuopakatteeseen kannatta harkita, jos kattoa täytyy muutenkin korjata (huom! aaltolevyssä on todennäköisesti asbestia).

HAAPANIEMI / PORRINTALO

16

Kohdenumero

Vanharaitti 21, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-102

Rakentamisajankohta:
1800-luku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus, toiminut myös liikerakennuksena

Arvoluokka:
A1

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Punainen harjakatto, kolmiorimahuopa
Julkisivu:
Vaaleankeltainen, vanha vaakapaneloinnti, tummanpunaiset listat
Ikkunat:
Pystysuuntaiset osittain alkuperäiset puuikkunat, osittain 1950-l.? näyteikkunat. Risaliittikoristeiset, muotoonleikatut vuorilaudat, osin alkuperäiset, kadulle puolen ikkunoissa uusitut.
Ulko-ovi:
Vanhat, mutta ei alkuperäiset puuovet, kadun puolella osittain 1950-l. ovet
Kuisti:
Kaksi mutterin muotoista korkeaa lasikuistia
Erityispiirteet:
Taidokkaat koristeet, mm. avoräystään muotoon veistetyt oravaiset. Klassistisaiheisia koristeita, mm. pilasterit päädyssä ja risaliitit ikkunalistoissa.
Lisätiedot:
Vanha tilan päärakennus oli asuin- ja liikerakennuksena 1800-luvulta aina 1980-luvulle saakka. Päärakennuksessa oli myös Hauhon ensimmäinen puhelinkeskus.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Näyteikkunamuutoksista huolimatta rakennusaikaansa hienosti edustava, tunnuspiirteensä säilyttänyt, näyttävä rakennus. Maatilojen päärakennuksista parhaiten säilyneitä ja yksi vanhan raitin ikonirakennuksista.
Korjausehdotukset:
Kolmiorimahuopakatto vaikuttaisi osin olevan elinkaarensa päässä, ja se pitäisi uusia samanlaisena. Katon painuma kadun puolella ja pihanpuolen seinän kallistuma ovat tutkimisen arvoisia. Kadun puolella kannattaisi huolehtia kadun valumavesien ohjaamisesta esim. salaojituksella.

HAAPANIEMI, PIHARAKENNUKSET

17
Kohdenumero

Vanharaitti 21, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-102

Rakentamisajankohtasata:
1800/1900-luvun alku

Käyttötarkoitus:
talousrakennus

Arvoluokka:
T2 ja T3

Kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, vihreä kolmiorimahuopakate
Julkisivu:
Vanha punamullattu pystylaudoitus, valkoiset listat
Ikkunat:
Toisessa päädyssä yksi pystysuuntainen ikkuna, alkuperäiset vuorilaudat
Ulko-ovi:
Vanhat puuovet
Lisätiedot:
Tontilla myös toinen, huonokuntoinen, puoliksi romahtanut ulkorakennus (kuva oikealla)
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Molemmat rakennukset ovat tärkeitä katutiloille sekä Porrintalon pihapiirin rajaamiselle. Porrinahteen puoleinen rakennus on kadulta katsottuna säilynyttänyt perinteisen, umpinaisen talousrakennuksen ilmeensä paremmin kuin pihan puoli.
Korjausehdotukset:
Kaakkoislaidalla sijaitseva, osin romahtanut, heikkukuntoinen talousrakennus (oikealla) pitäisi joko korjata - mikäli edes mahdollista enää - tai purkaa, sillä se saattaa jopa aiheuttaa vaaraa kujalla liikkuville, jos sen annetaan luhistua itsekseen. Toisesta talousrakennuksesta tulisi pitää huolta, jotta sille ei käy samoin.

KYLÄ-POLTTI / POLTTI

18

Kirkkotie 7, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-4

Rakentamisajankohta:
1860-luku?

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus, toiminut myös liikerakennuksena

Arvoluokka:
A1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Vanha harjakatto, saumattua peltiä, muotoillut oravaiset
Julkisivu:
Vanha valkoinen ja puinen vaakapaneeli, valkoiset listat, päädyssä harjan korkeudella vaakalista

Ikkunat:
Modernit puuikkunat, pitkällä sivulla pystysuuntainen 2x3-jako, päädyssä neliö 3x3-jako, uusitut vuorilaudat
Ulko-ovi:
Moderni puuovi
Kuisti:
Moderni, uusittu umpikuisti
Lisätiedot:
Poltti oli maatila 1800-luvulla, piha oli umpipiha kuten kaikissa vanhan raitin varren taloissa. Kaikki ulkorakennukset paloivat vuonna 1949. Päärakennuksessa oli kauppatoimintaa 1860-luvulta 1960-luvulle.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennuksen perusmuoto on säilynyt ennallaan. Rakennus on kuitenkin kärsinyt huomattavasti ikkunoiden uusimisesta, mutta se on rakennusmassana tärkeä Vanhalle raitille.
Korjausehdotukset:
Palapellistä saumattua kattoa kannattaa vaalia, eikä sitä pidä uusia vaan tarvittaessa paikata ja huoltomaalata. Maanpinta on huolestuttavan lähellä runkoa ja julkisivua, mutta maanpinnan alentaminen ei onnistu kadun puolella ilman kadun alentamista. Kokovalkoinen julkisivuväritys on rakentamisajankohdalle vieras, ja harkittu värityksen muutos / alkuperäisen värin palauttaminen olisi rakennukselle eduksi, kun julkisivun maalaus on seuraavan kerran ajankohtainen.

KYLÄ-POLTTI, PIHARAKENNUS

19
Kohdenumero

Kirkkotie 7, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-4

Rakentamisajankohta:
1950 / 1971

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; sauna, varasto?

Arvoluokka:
–

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Syvälle painuneet nurkkakivet sekä paikoitellen näkyvissä luonnonkivistä sokkelia
Katto:
Moderni epäsymmetrinen harjakatto, vihreä aaltopelti
Julkisivu:
Vanha punainen pystylauta, valkoiset listat

Ikkunat:
Muutama hyvin pieni moderni vaaka-suuntainen puuikkuna
Ulko-ovi:
Yksi- ja kaksiosainen moderni puuovi
Kuisti:
Luhtimainen avokuisti, matala ristikaide
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennuksella ei ole historiallista tai rakennustaiteellista arvoa.

Korjausehdotukset:
Rakennus ei istu pihapiiriin, sillä se on liian syvärunkoinen, katto on erittäin hallitseva, rakennus on liian lähellä päärakennusta ja liian keskellä tonttia, eikä se näin ollen rajaa pihatilaakaan kunnolla. Jos asia tulee ajankohtaiseksi, rakennuksen voisi purkaa kokonaan ja korvata perinteiseen tapaan tontin rajalle sijoitetulla talousrakennuksella.

KUUSALO / KRAATARI / HEISKALA

20

Kohdenumero

Vanharaitti 18, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-3-28

Rakentamisajankohta:
1860-luku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Harmaa luonnonkivi, viistot nurkkakivet, jotka eivät kannattele itse rakennusta
Katto:
Harjakatto poikkipäädyillä, maalaamaton aaltopelti
Julkisivu:
Uusittu kenttälaudoitus: alhaaltapäin pystylaudoitus, lista, vaakapaneeli, lista, pystylaudoitus, lista, päätykolmiossa ylimpänä vielä pystylaudoitus. Pihan puolella hiljattain laitettu följari kuistista vasemmalle.
Ikkunat:
Uusitut puuikkunat, pystysuuntainen 2x3-jaottelu. Uusitut vuorilaudat, joiden yläosassa listoituskoristelua. Kuistin lasiruuduista suurin osa vanhoja.
Ulko-ovi:
Moderni puuovi
Kuisti:
Kookas lasikuisti
Lisätiedot:
Tunnuspiirteiltään säilynyt maalaiskunnan kirkonkylille tyypillinen asuin- ja liikerakennus 1800-luvulta. Rakennuksessa on toiminut useita liikkeitä, toimisto- ja konttoritiloja, mm. haaraapteekki jo 1896. Sotien jälkeen talossa toimi siirtoväen asioita hoitava toimisto.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Raittia rajaavana maatilan päärakennuksena merkityksellinen osa raittia, yksi vanhan raitin ikonirakennuksista. Rakennus kärsinyt jonkin verran ikkunoiden vaihtamisesta, mutta kuitenkin vähemmän kuin viereinen Kylä-Poltti.
Korjausehdotukset:
Vanhat ikkunat ovat omistajien mukaan tallessa, ja ne tuleekin säilyttää, jotta tulevat polvet voivat korjata ja palauttaa ne rakennukseen. Kokovalkoinen julkisivuväritys on rakentamisajankohdalle vieras, ja se kannattaisi pohtia uudelleen seuraavan huoltomaalauksen yhteydessä. Jos katossa ilmenee uusimistarvetta, sen voisi muuttaa esimerkiksi konesaumapelti- tai savitiilikatteeksi.

KUUSALO, PIHARAKENNUS

21

Kohdenumero

Vanharaitti 18, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-3-28

Rakentamisajankohta:
1801?

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; navetta

Arvoluokka:
T1

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Mansardikatto, maalaamaton aaltopelti
Julkisivu:
Harmaa luonnonkivi, punamullattu pystylauta
Ikkunat:
Vanhat kaksiosaiset ja pystysuuntaiset puuikkunat 2x3-jaolla, uusitut vuorilaudat

Ulko-ovi:
Moderni puuovi
Kuisti:
Autokatos navetan ja uuden pihasaunan välissä
Lisätiedot:
Perimätiedon mukaan pitäjän vanhin kivinavetta.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Hyvin säilynyt, Vanhan raitin ainoa jäljellä oleva kivinavetta.

Korjausehdotus:
Ikkunat ovat vielä kunnostettavissa, ja niistä kannattaisi huolehtia. Päre-, lauta-, konesaumapelti- tai perinteinen huopakate (ei katelaatta) sopisivat rakennukseen nykyistä aaltopeltiä paremmin. Rakennukseen kiinni tuotu autokatos ei tee navetalle oikeutta, ja järjestelystä luopumista kannattaisi harkita.

KUUSALO, PIHARAKENNUS

22
Kohdenumero

Vanharaitti 18, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-3-28

Rakentamisajankohta:
2000-luku

Käyttötarkoitus:
Talousrakennus; sauna

Arvoluokka:
–

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Betoni
Katto:
Harjakatto, musta aaltopelti
Julkisivu:
Punainen pystylaudoitus räystääseen asti, päätykolmiossa yläosassa vaakapaneeli. Valkoiset listat.
Ikkunat:
Modernit, pystysuuntaiset puu-alumiiniikkunat 2x3-jaolla
Ulko-ovi:
Moderni puuovi
Kuisti:
Rakennuksen sisään vedetty avokuisti
Lisätiedot:
Yhdistyy vanhaan kivinavettaan autokatoksella
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennus sijaitsee puretun vanhan saunan kohdalla, missä mielessä rakennusmassalla on arvoa vanhan raitin osana.

Muuten rakennuksella ei ole historiallista tai rakennustaiteellista arvoa.

PÄIVÄRINNE / NUMMI / PURETTU ROOSIN TALO

23

Kohdenumero

Poltinahde 3, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-14-0

Rakentamisajankohta:
1928

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Vaaleanharmaa betonoitu luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, punainen profiilipelti
Julkisivu:
Vaaleanvihreä pystylaudoitus, vaaleanruskeat listat
Ikkunat:
Alkuperäiset, alakerrassa pystysuuntaiset T-karmilla, yläkerrassa neliömäiset puuikkunat. Ikkunoissa lisäksi jakoja, ks. kuvat. Yksinkertaiset koristeettomat vuorilaudat.
Ulko-ovi:
Vanha puuovi, 1950-l.?
Kuisti:
Umpikuisti, 1950-luvulta?
Kuistin portaat uudemmat.
Lisätiedot:
Rakentaja muurarimestari Edvard Nummi v. 1928, paikalla oli sitä ennen 2-kerroksinen puuseppä Kalle Melinin omistama hirsitalo. Vanhan raitin varrella tontin yläosassa sijaitsi jo 30-luvulla purettu Roosin talo talousrakennuksineen.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Hyvin säilynyt, edustava 1920-luvun lopun kokonaisuus. Aikakautensa ainoita edustajia raitilla.
Korjausehdotus:
Alkuperäistä julkisivuverhousta ja ikkunoita ei pidä vaihtaa, vaan niitä kannattaa vaalia ja kunnostaa. Nykyinen tiilikuviota jäljittelevä peltikate ei tee muuten niin hyvin säilyneelle kokonaisuudelle oikeutta, joten seuraavan kunnostustarpeen yhteydessä kannattaa harkita katteen vaihtamista esimerkiksi konesaumapeltiin tai savitiileen.

PÄIVÄRINNE, PIHARAKENNUS

24
Kohdenumero

Poltinahde 3, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-2-4

Rakentamisajankohta:
1900-luku

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; sauna

Arvoluokka:
T2

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi, betoni
Katto:
Harjakatto, punainen profiilipelti
Julkisivu:
Punamullattu uusittu pystylaudoitus, valkoiset listat
Ikkunat:
Pystysuuntaiset, kuusiruutuiset puuikkunat, sekä vanhoja että moderneja. Uusitut vuorilaudat, yläosassa kolmiomaisia koristeita
Ulko-ovi:
Mustat 1950-luvun puuovet
Lisätiedot:
Rakennus näyttäisi koostuvan vanhasta ja uudesta osasta
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Laajennetulla ja muutoksia läpikäyneellä talousrakennuksella ei ole merkittävää historiallista arvoa, mutta se sopii Vanhan raitin kokonaisuuteen massaltaan ja ulkoasultaan.
Korjausehdotus:
Maanpintaa kannattaisi laskea ja muotoilla rakennuksen vanhan osan ympäriltä, sillä nyt rungon ja julkisivun alareuna on alttiina maasta nousevalle kosteudelle.

TEKOMAA / KAUTTARANTAIN / METRU

25

Kohdenumero

Poltinahde 6, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-2-4

Rakentamisajankohta:
1800-luku, muutostyöt 1950-luku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A3

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Vaaleanharmaa betonoitu luonnonkivi?
Katto:
Sinkitty aaltopelti
Julkisivu:
Vaaleankeltainen vaakapanelointi, valkoiset listat. Alakerta lisäeristetty ulkopuolelta, mistä aiheutuu porrastus julkisivuun kerrosten vaihtumakohdassa.
Ikkunat:
Vaakasuuntaiset osittain vanhat puuikkunat, alakerrassa uudet puu-alumiiniikkunat. Sekä alkuperäisiä että uusittuja vuorilautoja. Alakerran ikkunat jääneet syvennykseen julkisivun lisäeristyksen vuoksi.
Ulko-ovi:
Moderni peiliovi, moderni puuovi
Kuisti:
Rakennuksen molemmilla pitkillä sivuilla pienet avokuistit, lisäksi suurempi kaksikerroksinen avokuisti
Lisätiedot:
Talon rakennutti 1800-luvulla Dimitrius Salonen, ja rakennuksen kutsumanimeksi tuli suomalaisittain Metru. Ville Niemi laajensi talon ennen toista maailmansotaa "vuokrakasarmiksi".
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennus on kooltaan poikkeuksellinen sijainnisaan, mutta sopeutuu silti ympäristöönsä. Se on melko yhtenäisessä jälleenrakennuskauden asussa, mutta ilme on kärsinyt huomattavasti eri ikäisistä muutoksista, joista merkittävin on huonosti suunniteltu lisäeristys.
Korjausehdotus:
Alakerran lisäeristyksen purkaminen ja julkisivun palauttaminen samaan tasoon. Samassa yhteydessä voisi tarkastella alakerran ikkunoiden kokoa, joka nyt on omituisen pieni yläkerran ikkunoihin nähden.

SAARENKIVI

26
Kohdenumero

Porrinahde 3, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-7-9

Rakentamisajankohta:
1800-luku, muutostyöt 1950-luku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A2

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Harmaa betonoitu luonnonkivi, nurkkakivet, osittain päällystetty mustalla muovilla
Katto:
Harjakatto, sinkitty aaltopelti
Julkisivu:
Vaaleanvihreä pystylaudoitus, beiget listat, uusittu ?

Ikkunat:
Vaakasuuntaiset vanhat puuikkunat (1950.-l?), ns. terveysikkunat
Ulko-ovi:
Vanha puuovi, 1950-l.?
Kuisti:
Umpikuisti ja katos
Lisätiedot:
Talossa sijaitsi aikanaan puhelinkeskus.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Kapea runko kertoo rakennuksen vanhemmaksi kuin sen ulkoasu, joka vaikuttaisi olevan 1950-luvulta. Ulkoasu on melko harmoninen, vaikka sen yhtenäisyys on kärsinyt lievästi muutoksista. Rakennusmassana merkityksellinen osa Vanhaa raittia.
Korjausehdotukset:
Rakennuksessa on tilapäisen oloisia rakenteita (päädyn portaat, sokkelin patolevy, katos), jotka heikentävät kokonaisuuden yhtenäisyyttä. Näiden kohtien ratkaiseminen pysyvämmällä tavalla voisi parantaa rakennuksen ulkonäköä.

SAARENKIVI (RANTALA), PIHARAKENNUS

27
Kohdenumero

Porrinahde 3, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-5

Rakentamisajankohta:
1900-luvun alku

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; navetta, sauna?

Arvoluokka:
T1

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Luonnonkivi, ilmeisesti maaston nousemisen takia päällystetty muovilla.
Katto:
Harjakatto, sinkitty aaltopelti
Julkisivu:
Punamullattu pystylaudoitus, valkoiset listat

Ikkunat:
Pystysuuntaiset lähes neliömäiset vanhat puuikkunat , ehkä alkuperäiset? osin uusitut vuorilaudat
Ulko-ovi:
Vanha puuovi, 1950-l.?
Kuisti:
Avokuisti
Erityispiirteet:
Persoonallisia koristeita kuistissa

Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Vaatimaton talousrakennus, jonka kokonaisuus kärsinyt muutoksista, mutta talousrakennuksella on merkitystä rakennusmassana ja osana Vanhaa raittia.
Korjausehdotukset:
Maanpintaa kannattaisi laskea ja muotoilla rakennuksen ympärillä, sillä nyt rungon ja julkisivun alareuna on alttiina maasta nousevalle kosteudelle. Julkisivulaudoituksen helmaa kannattaisi uusia paikallisesti. Sinänsä hauskan näköinen kuisti lienee nuorempi kuin itse talousrakennus, sillä kuisti ei kuulu tähän rakennustyyppiin. Sen tarpeellisuutta voisi harkita.

SYRJÄLÄ

28

Poltinahde 5, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-36-0

Rakentamisajankohta:
1800/1900-luku, muutostyöt 1900-luvun loppu

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A3

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Vihreäksi maalattu (?) luonnonkivi, nurkkakivet
Katto:
Sinkitty aaltopelti
Julkisivu:
Punainen / keltainen uusittu pystylaudoitus, keltaiset / ruskeat runsaasti koristellut listoitukset

Ikkunat:
Pysty- ja vaakasuuntaisia sekä neliömäisiä uusia ja vanhoja puuikkunoita. Uusitut vuorilaudat, uudehkot koristelistat.
Ulko-ovi:
Moderni puuovi
Erityispiirteet:
Paljon jälkikäteen lisättyjä seinä- ja ikkunakoristeita.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Muutokset ovat niin mittavia, että rakennuksella ei juuri ole historiallista arvoa. Runsaat koristelut kylläkin tuovat rakennukselle luonnetta, vaikka eivät ilmennäkään kylän perinteistä rakennustapaa. Rakennuksen ilme on nykyisellään yhtenäinen, vaikkakin villi. Koristelut synnyttäneessä käsityötaidossa ja omatoimisuudessa on mäkitupalaisuuden henkeä, ja rakennus on itsessään tilataideteos. Siitä huolimatta tällaista käsittelyä ei voi suositella millekään muulle rakennukselle.

KIVIRANTA / HILLBERG

29

Kohdenumero

Poltinahde 8, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-6-2

Rakentamisajankohta:
1800-luku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A1

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Sinkitty aaltopelti
Julkisivu:
Punamullattu pystylaudoitus, valkoiset listat
Ikkunat:
Pystysuuntaiset, lähes neliömäiset, osin vanhat ja osin uudemmat puuikkunat. Vanhat ikkunat eivät kuitenkaan alkuperäiset vaan ehkä 1950-luvulta? Yksinkertaiset vuorilaudat lienevät uusitut.
Ulko-ovi:
Erittäin hieno vanha puuovi
Kuisti:
Avokuisti
Lisätiedot:
Rakennus on kallistunut rantaa kohti, itäpäädyssä myös seinän pullistumaa.
Talousrakennukset:
Leikkimökki
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Poikkeuksellisesti hyvin muutoksilta välttynyt pieni talonpoikaisrakennus, jossa on harvinaisen hieno vanha ovi.
Korjausehdotukset:
Rakennus kaipaa kokonaisvaltaista huolenpitoa. Katon alusrakenteet kannattaa tutkia, sillä alkuperäiset oravaiset ovat lahonneet ja ne on tuettu väliaikaisen oloisesti. Rungon kallistuminen ja pullistuminen eivät välttämättä edellytä toimenpiteitä, sillä tilanne vaikuttaisi olevan stabiili, mutta asia kannattaisi tutkia. Julkisivu olisi vähintäänkin maalattava punamullalla, myös helmojen paikalliseen uusimiseen voi olla tarvetta. Maanpintaa kannattaisi alentaa ja muotoilla mahdollisuuksien mukaan, jotta sieltä ei nousisi kosteutta runkoon ja julkisivuun.

KIVIRANTA, PIHARAKENNUS

30
Kohdenumero

Poltinahde 8, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-6-2

Rakentamisajankohta:
1800-luku/1900-luvun alku

Käyttötarkoitus:
talousrakennus

Arvoluokka:
T2

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, punainen kolmiorimahuopakate
Julkisivu:
Punamullattua vanhaa lomalaudoitusta ja vaakapanelointia, valkoiset listat

Ikkunat:
Yksi pieni, vanha vaakasuuntainen ikkuna
Ulko-ovi:
Vanha katkaistu peiliovi
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Vanhassa asussaan säilynyt vähäinen talousrakennus, joka on osa Hillbergin pihapiiriä.

Korjausehdotus:
Vesikatteen kunto on heikko, ja se olisi uusittava mielellään samanlaisena rakennuksen säilymisen turvaamiseksi.

KIVIRANTA / ANUN PIRTTI, PIHARAKENNUS

31
Kohdenumero

Poltinahde 8, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-6-2

Rakentamisajankohta:
1800-luku

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; sauna

Arvoluokka: T2

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, sinkitty aaltopelti
Julkisivu:
Pääosin uusi punamullattu lomalaudoitus, pohjoissivulla vanha maalaamaton pystylaudoitus. Valkoiset listat

Ikkunat:
Pystysuuntaiset, modernit puuikkunat, uusitut vuorilaudat
Ulko-ovi:
Ikkunallinen moderni peiliovi
Kuisti:
Uusi umpikuisti
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennusmassa on Mikonheikinahdetta ja Hillbergin pihapiiriä rajaavana merkityksellinen. Pihan puolelta talousrakennuksen ilme on kärsinyt kuistin lisäämisestä, joka on tyylillisesti eri maailmasta ja rakennustaiteellisesti varsin vaatimaton, eikä tee oikeutta Hillbergin vanhalle pihapiirille.
Korjausehdotus:
Lautasantennin voisi siirtää Mikonheikinahteelta vähemmän näkyvään paikkaan. Mikäli kuisti ei ole aidosti välttämätön, sen voisi purkaa. Se kuitenkin lienee toteutettu itse rakennusta suuremmin vahingoittamatta niin, että purkaminen on mahdollista milloin vain.

REKOLAN TONTTI / VANHA MEIJERI

32
Kohdenumero

Vanharaitti 17, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-22

Rakentamisajankohta:
1800-luku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A2

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Luonnonkivi / betonoitu luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, tiilenpunainen aaltopelti
Julkisivu:
Pääasiassa valkoinen asbestisementtilevy, päätyjen yläosissa keltainen alkuperäinen? vaakapanelointi, keltaiset listat
Ikkunat:
Vaakasuuntaiset, alaosassa uudehkot puu-alumiini-ikkunat ja uusitut vuorilaudat, yläosassa vanhemmat ikkunat
Ulko-ovi:
Uudehko puuovi
Kuisti:
Umpikuisti
Lisätiedot:
Alun perin maatilan päärakennus, jossa toimi meijeri vuoteen 1907 asti. Sen jälkeen KOP:n omistuksessa vuoteen 1960, jona aikana rakennuksessa toimi pankin konttorin lisäksi monenlaisia yrityksiä. Tontilla ollut myös navetta, joka on purettu 1950-luvun jälkeen.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Kärsinyt huomattavasti julkisivumuutoksista. Rakennusmassana tärkeä Vanhalle raitille.
Korjausehdotukset:
Levyvuorauksen purkaminen ja korvaaminen alkuperäisen kaltaisella puuverhouksella sekä samassa yhteydessä ikkuna-aukotuksen miettiminen uudelleen.

REKOLAN TONTTI, PIHARAKENNUS

33

Kohdenumero

Vanharaitti 17, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-22

Rakentamisajankohta:
1935 / 1962

Käyttötarkoitus:
talousrakennus

Arvoluokka:
–

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Betoni ja/tai betonoitu luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, aaltopelti
Julkisivu:
Tummankeltainen vaakalaudoitus, tiilenpunaiset listat

Ikkunat:
Vaakasuuntaiset, neliömäiset vanhat puuikkunat, osin alkuperäiset vuorilaudat, osin uusitut
Ulko-ovi:
Vanhat tummanruskeat puuovet
Lisätiedot:
Laajennettu, kaksi eri ikäistä osaa.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennuksella ei ole historiallista tai rakennustaiteellista arvoa.

Korjausehdotukset:
Jos rakennus halutaan säilyttää, sen julkisivut kaipaavat ehostamista. Myös rakennuksen purkaminen ja korvaaminen esimerkiksi asuinrakennuksella on mahdollista. Uuden, kapearunkoisemman piharakennuksen voisi sijoittaa paremmin, perinteiseen tapaan tontin ja Mikonheikinahteen rajalle.

VESKU / (VANHA) ESKONTALO

34

Vanharaitti 16, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-6-96

Rakentamisajankohta:
1800-luku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Nurkkakivet, luonnonkiveä, betonoitua luonnonkiveä ja kevytsoraharkkoa
Katto:
Harjakatto, uusi punainen kolmiorima-huopakate
Julkisivu:
Vanha punamullattu lautaverhous, valkoiset listat. Koteloidut hirsisalvokset jakavat julkisivun neljään osaan. Rakennus liittyy viereisellä tontilla olevaan aittaan kapealla, katetulla välitilalla.
Ikkunat:
Vanhat kuusiruutuiset pystysuuntaiset puuikkunat, sekä vanhoja että uusia vuorilautoja. Länsipäädyssä tyylitelty yläikkuna.
Ulko-ovi:
Vanha pariovi sekä uusi puuovi.
Kuisti:
Umpikuisti
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Hyvin säilynyt kapearunkoinen talonpoikaisrakennus, ainoa tyyppiään Vanhalla raitilla ja luultavasti vanhin päärakennuksista. Yksi raitin ikonirakennuksista.
Korjausehdotukset:
Vanhoja ikkunoita ja julkisivua kannattaa vaalia. Piippujen kuntoa vesikaton yläpuolella seurataan ja tarvittaessa ne muurataan uudelleen samoista tiilistä. Kuluneet korvataan vanhoilla kierrätystiilillä. Rakennuksen alapohjassa näkyy betonia - alapohjarakenne ja sen rakennetekninen toimivuus kannattaa selvittää.

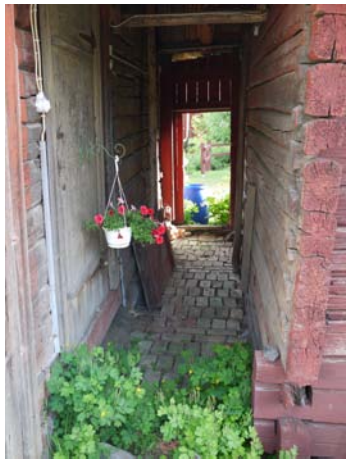

VESKU, PIHARAKENNUS

35
Kohdenumero

Vanharaitti 16, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-6-135

Rakentamisajankohta:
1800-luku

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; sauna, liiteri

Arvoluokka:
T1/T3

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Nurkkakivet
Katto:
Harjakatto, huonokuntoinen punainen kolmiorimahuopakate, alla päre
Julkisivu:
Punamullattu pystylauta, kauhtuneet valkoiset listat

Ikkunat:
Vanhat puuikkunat
Ulko-ovi:
Vanha paneloitu puuovi
Lisätiedot:
Sekavarakenteinen kokonaisuus, katososan seinä harvinainen pystyhirsirakenne
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Koneita varten julkisivuun avatuista suurista aukoista huolimatta melko hyvin vanhassa asussa säilynyt talousrakennus, jolla on arvoa rakennusmassana sekä Veskun että naapurikiinteistön pihapiirissä.
Korjausehdotukset:
Länsijulkisivun kunnosta kannattaa huolehtia, vähimmilläänkin se kaipaa pintaan punamultaa. Katon alusrakenteet kannattaa tarkistaa, koska räystäät vaikuttavat paikoin painuneen. Kevytrakenteisen, kylmän länsipäädyn voisi myös rakentaa uudelleen lämpimänä, jos pihapiiriin on tarve saada lisää asuintiloja.

MIKONHEIKINTALO / UUSI ESKONTALO

36
Kohdenumero

Vanharaitti 14, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-6-134

Rakentamisajankohta:
1890-luku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, vanha punainen savitiili. Muotoillut oravaiset.
Julkisivu:
Vanha keltainen pystylauta, valkoiset listat
Ikkunat:
Osin vanhat, osin uusitut puiset T-ikkunat, alkuperäiset vuorilaudat
Ulko-ovi:
Moderni peiliovi
Kuisti:
Komea lasikuisti, vaakapaneeli
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Hienosti säilynyt päärakennus, jossa paljon vanhoja/alkuperäisiä rakennusosia (katto, ikkunat, kuisti, julkisivuverhous). Porrintalon ohella parhaiten säilyneitä maatilojen päärakennuksia Vanhalla raitilla.

Korjausehdotukset:
Osa ikkunoista ja ovista kaipaa kunnostusta/huoltoa. Kadun puolella maanpinta on melko lähellä rakennuksen julkisivua ja runkoa, ja mahdollisuudet maanpinnan laskemiseen kannattaa tutkia, ettei rungon ja julkisivun alareuna olisi alttiina maasta nousevalle kosteudelle. Kattolyhtyjen puuverhous on maalamatta, ja sen voisikin suojata maalilla.

MIKONHEIKINTALO, PIHARAKENNUS

37
Kohdenumero

Vanharaitti 14, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-6-134

Rakentamisajankohta:
1800-luku

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; aitta

Arvoluokka:
T1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Nurkkakivet
Katto:
Harjakatto, musta kolmiorimahuopakate
Julkisivu:
Vanha punamullattu hirsi, valkoiset listat. Muutama alahirsi vaihdettu.

Ikkunat:
Alkuperäiset, persoonallisesti jäsennellyt puuikkunat. Vuorilaudat uusittu.
Ulko-ovi:
Vanha puuovi, vanha luukku.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Näkyvällä paikalla sijaitseva, hienosti säilynyt aitta. Eräs parhaiten säilyneitä pieniä talousrakennuksia raitilla, elimellinen osa Veskun kokonaisuutta.

Korjausehdotus:
Aitan omaperäinen ikkuna kaipaa kipeästi kittausta ja maalausta säilyäkseen.

RANNISTO / ALI-HELANDER

38

Mikonheikinahde 3, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-24

Rakentamisajankohta:
1800-luku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Tummansiniharmaa betoni tai betonoitu luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, sinkitty aaltopelti
Julkisivu:
Iäkäs vaaleanpunainen keilapanelointi, valkoisin listoin
Ikkunat:
Pystysuuntaiset vanhat puuikkunat, käsityönä uusitut vuorilaudat, päädyssä hieno koristeellinen ullakon ikkuna
Ulko-ovi:
Paneloitu puuovi, johon lisätty samanlaiset koristelistat kuin ikkunoissa
Kuisti:
Suurehko umpikuisti
Talousrakennukset:
Uusi liiteri rannassa
Lisätiedot:
Rakennuksessa asui nahkurimestari Robert Helander perheineen 1800-1900-luvun vaihteessa
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Kapearunkoinen käsityöläisen talo, josta on huolehdittu vanhoja työtapoja käyttäen, vaikka jotkut muutokset jättävätkin toivomisen varaa.
Korjausehdotukset:
Kannattaa varmistua, ettei betonisokkelin kautta pääse johtumaan kosteutta runkoon, erityisesti rinteen puolella maanpinta on korkealla rakennukseen nähden. Käytetty maalityyppi on tuottanut rakennukseen elottoman ja muovisen oloisen pintakäsittelyn. Maalityypin vaihtoa perinteisempään pellava- tai petrooliöljymaaliin voisi harkita seuraavan maalauksen yhteydessä.

RANNISTO, PIHARAKENNUS

39
Kohdenumero

Mikonheikinahde 3, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-24

Rakentamisajankohta:
1800-luku

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; aitta ja sauna

Arvoluokka:
T1 (aitta) ja T3 (sauna)

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Aitassa nurkkakivet / saunassa nurkkakivet joiden väli betonoitu, osin luonnonkivijalka
Katto:
Harjakatot, saunassa harmaat sementtitiilet, aitassa sinkitty aaltopelti
Julkisivu:
Aitassa maalaamaton hirsi,
saunassa punamullattu pystylaudoitus ja valkoiset listat
Ikkunat:
Aitta ikkunaton, saunassa neliönmuotoiset kaksijakoiset vanhahkot ikkunat
Ulko-ovi:
Puuovet. Aitassa vanhat, alkuperäiset? pienaovet, saunassa uudempi ovi.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Vanha aitta on hienosti säilynyt historiallisessa asussaan, ja se on eräs parhaiten säilyneitä aittoja Vanhalla raitilla. Saunalla ei nykytilassaan ole merkittävää historiallista arvoa, mutta se sopii ilmeeltään raitin miljööseen. Molemmat rakennukset ovat merkityksellisiä myös rajatessaan sekä Mikonheikinahdetta että Ali-Helanderin pihapiiriä.
Korjausehdotukset:
Aitan katon muuttamista perinteiseksi päre-, malka- tai lautakatoksi voisi harkita, jos katossa muutenkin ilmenee korjaustarvetta. Upeasti harmaantunut aitta ei kaipaa maalausta, vaan on hyvä tällaisena.

KIVIRAVI / TALLBERG

40
Kohdenumero

Urhonkuja 2, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-23

Rakentamisajankohta:
1899?

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A2

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi, osin betonoitu
Katto:
Harjakatto, sinkitty aaltopelti
Julkisivu:
Alaosassa valkoinen keilapanelointi alaosassa, yläosassa helmipanelointi, paneeleissa sekä vanhaa että uutta. Uusitut tummansiniset listat.

Ikkunat:
Sekä uusia että vanhahkoja puuikkunoita. Pystysuuntaisia kuusiruutuisia ikkunoita sekä neliönmuotoisia jaottomia ikkunoita. Uusitut vuorilaudat salmiakinmuotoisilla koristeilla.
Ulko-ovi:
Ikkunallinen puuovi
Lisätiedot:
Rakennuksen itäkulma ollut aikaisemmin viistetty muutoin kovin kapean kujan leventämiseksi. Rakennusta on mahdollisesti jatkettu kaakkoispäädystä.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennus on sympaattinen, mutta sen alkuperäisyys ja ulkoasun eheys ovat kärsineet viimeaikaisista muutoksista (uudet, perinteestä poikkeavat ikkunaaukotukset ja julkisivuväritys). Rakennus on merkittävä rajatessaan Mikonheikinahdetta ja Urhonkujaa.
Korjausehdotukset:
Rannan puoleinen julkisivu on pullistunut voimakkaasti, ja vaikka hirsirunko kestää yleensä hyvin muodonmuutoksia, kannattaisi pullistuman syy ja mahdollinen korjaustarve selvittää. Rakentamisperinteellemme vieras sinivalkoinen julkisivuväritys kannattaisi pohtia uudelleen seuraavan huoltomaalauksen yhteydessä. Rakennukselle vieraat uudet koristeaiheet voisi poistaa ikkunoiden vuorilaudoista, rakennus ei tarvitse niitä ollakseen viehättävä.

KIVIRAVI, PIHARAKENNUS

41

Urhonkuja 2, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-23

Rakentamisajankohta:
1800-luku/1900-luvun alku

Käyttötarkoitus:
talousrakennus

Arvoluokka:
T1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Luonnonkivi, osin betonoitu, osin nurkkakivet
Katto:
Harjakatto, sinkitty aaltopelti. Alla päre.
Julkisivu:
Lähes maalittomaksi kulunutta mustaksi maalattua, punamullattua ja petroolinväristä pystylaudoitusta,
valkoiset listat.

Ikkunat:
Pystysuuntaiset, neliömäiset vanhahkot ruudulliset puuikkunat
Ulko-ovi:
Pienaovet, harmaan osan ovi iäkäs
Lisätiedot:
Rakennus on kaksiosainen. Iäkkäämpi harmaa osa on kunnostettu lämpimäksi ateljéetilaksi. Uudempi osa on vasta maalattu nykyisenkaltaiseksi.

Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Hyvin säilynyt, kerroksellinen talousrakennuskokonaisuus mielenkiintoisessa maastossa, vaikuttava kohta miljöössä. Uudemman osan julkisivuväri ja räystään alapuolinen koristeraita eivät seuraa perinnettä, mutta sopivat rakennukseen. Vanhemman harmaan osan voisi säilyttää maalaamattomana tai maalata keittomaalilla, mikäli sellainen siihen vielä tarttuu edellisen maalityypin jäljiltä.

KIVIRAVI & SANTARANTA, PIHARAKENNUKSET

42
Kohdenumero

Urhonkuja 3, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-46

Rakentamisajankohta:
sauna 1900-luku, liiteri 1998

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; sauna & liiteri

Arvoluokka:
–

Tekninen kunto:
Tyydyttävä / heikko
Sokkeli:
Saunassa betonoitu luonnonkivi, liiterissä nurkkaharkot
Katto:
Saunassa harjakatto, sinkitty aaltopelti Liiterissä lapekatto.
Julkisivu:
Saunan alaosassa punainen keilapanelointi, yläosassa vanha pystylaudoitus. Liiterissä punainen lomalaudoitus. Listat valkoiset.
Ikkunat:
Vanhat puuikkunat, uusitut? vuorilaudat
Ulko-ovi:
Vanha puuovi
Talousrakennukset:
Uudehko lapekattoinen vaja, punainen, valkoiset listat - ovessa ei listoja vaan valkoinen väri maalattu puuhun.
Lisätiedot:
Rantasauna kuuluu vanhastaan Kiviravin kiinteistölle, vaikka sijaitsee Santarannan puolella. Liiteri kuuluu Santarannalle.
Rakennusten arvo ja merkitys:
Vaatimaton sauna on hyvin säilynyt, mutta sillä ei itsessään ole merkittävää historiallista tai rakennustaiteellista arvoa. Uudella liiterillä ei ole historiallista merkitystä. Se sopii sijainniltaan ja massaltaan pihapiiriin, mutta kattomuoto ja erityisesti luonnottoman pitkät räystäät ovat kömpelöt ja alueelle vieraat.

SANTARANTA / VALPPAAN EMMAN MÖKKI

43

Kohdenumero

Urhonkuja 3, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-46

Rakentamisajankohta:
1800-luku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A1

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, erittäin heikkokuntoinen / osin tuhoutunut punainen kolmiorima-huopakate, jonka alta näkyy pärekatto
Julkisivu:
Vanha punamullattu rimalaudoitus, valkoiset listat

Ikkunat:
Erilaisia pysty- ja vaakasuuntaisia, vanhoja ruudutettuja puuikkunoita
Ulko-ovi:
Vanha paneloitu puuovi
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Toisesta päästään ulkorakennukselta vaikuttava, vaatimattomuudessaan viehättävä asuinrakennus, mahdollisesti vanha mäkitupa. Rakennus on pikkurakennukselle harvinaisesti säilyttänyt hyvin vanhan, yhtenäisen ilmeensä, mitä kannattaa vaalia myös jatkossa säästämällä vanhat rakennusosat ja huoltamalla niitä asianmukaisesti.
Korjausehdotus:
Huopakate on elinkaarensa päässä ja on uusittava pikaisesti, sillä reikäinen katto uhkaa rakennuksen säilymistä. Myös ikkunakunnostuksella on kiire, sillä etelänpuoleisesta pääikkunasta puuttuvat kitit. Ulkoverhous kaipaa uutta punamultaa pintaansa, ja maalamisen yhteydessä verhouksen lahot helmat uusitaan paikallisesti. Korkealla oleva maanpinta ja rinteen valumavedet saattavat nostaa kosteutta julkisivuun ja alimpiin hirsiin erityisesti rinteen puolella. Rakennus on kallistunut itään. Kallistuma ei välttämättä vaadi toimenpiteitä, mutta sitä kannattaa seurata.

SANTARANTA & LAHJARANTA, PIHARAKENNUS

44
Kohdenumero

Urhonkuja 3 / Urhonkuja 5, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-46 / 109-449-1-63

Rakentamisajankohta:
1900-luvun alkupuoli, 1950-luku?

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; sauna

Arvoluokka:
T2

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Betoni tai betonoitu luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, asbestisementtiaaltolevy, alla päre
Julkisivu:
Iäkäs punamullattu rimalaudoitus, rimat uudemmat. Valkoiset listat.
Ikkunat:
Eri ikäisiä neliönmallisia neliruutuisia puuikkunoita.
Ulko-ovi:
Kaksi uudehkoa paneeliovea sekä yksi iäkäs lautaovi.
Lisätiedot:
Santarannan & Wrightin omistajien yhdessä rakentama kaksoissauna, joka sijaitsee kiinteistöjen rajan päällä, puoliksi kummankin kiinteistön puolella.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Asultaan yhtenäisenä säilynyt perinteinen ulkorakennus, jolla on arvoa osana pihapiiriä ja Vanhaa raittia, vaikka rakennus ei itsessään onkin vaatimaton.
Korjausehdotus:
Rakennuksessa ei ole sadevesijärjestelmää, joten vesi valuu räystäiltä suoraan rakennuksen juureen ja roiskunee seinillekin. Räystäskourut sekä ketju veden johtamiseen kourusta maahan parantaisivat tilannetta. Savupiippujen vesikaton yläpuoliset osien saumat ovat hieman rapautuneet. Tarvittaessa piiput voi muurata uudelleen samoista tiilistä.

LAHJARANTA / WRIGHTIN TALO

45
Kohdenumero

Urhonkuja 5, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-63

Rakentamisajankohta:
1950-luku?

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A2

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Betoninen perusmuuri, kuistissa betonipilarit
Katto:
Harjakatto, moderni vihreä aaltopelti
Julkisivu:
Kulunut vaaleankeltainen rimalaudoitus, valkoiset listat. Maali kulunut eteläsivulta paikoin pois kokonaan.

Ikkunat:
Eri ikäisiä pääasiassa vaakasuuntaisia ikkunoita, uusimmat 1900-luvun lopulta. Kuistin pääikkuna on alareunassa sijaitsevine pikkuruutuineen jugendtyylinen ja se lienee itse rakennusta vanhempi.
Ulko-ovi:
1950-luvun paneeliovi.
Kuisti:
Umpikuisti
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Massaltaan kompakti pieni asuinrakennus on melko yhtenäisessä 1950-luvun asussa. Rakennuksen ulkoasu on kärsinyt lievästi ikkunamuutoksista. Rakennus muodostaa rannan pienasutusta yhdessä muiden vastaavankokoisten rakennusten kanssa.
Lisätiedot:
Entisiä Toppolan rakennuksia, perikunta lahjoitti talon Urho Wrightille toisen maailmansodan jälkeen.
Korjausehdotus:
Maalaaminen perinteisellä pellavaöljymaalilla kohentaisi rakennuksen ulkonäköä huomattavasti. Maanpinnan korkeus tuottaa rinteen puolella ongelmia, siellä kannattaa kiinnittää huomiota rungon ja julkisivun säilymisen edellytyksiin ja rinteen valumaveden ohjaukseen rakennuksen seinustalla.

SANTARINNE / KAULÉN / SOKEEN MOOSEKSEN TALO

46

Urhonkuja 1, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-62

Rakentamisajankohta:
1955? / 1900-luvun alkupuoli

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A2

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä / tyydyttävä
Sokkeli:
Vihreänharmaaksi maalattu betoni
Katto:
Harjakatto, sinkitty aaltopelti
Julkisivu:
Pellavaöljymaalilla maalattu vihreä rimalaudoitus, valkoiset listat
Ikkunat:
Uusia pysty- ja vaakasuuntaisia puuikkunoita, haukkaikkunat kaksiruutuiset vanhat puuikkunat, rinteen puolella 6-ruutuinen pystysuuntainen ikkuna. Runsaasti koristeelliset vuorilaudat lienevät myöhemmältä ajalta.
Ulko-ovi:
50-luvun paneloitu puuovi
Kuisti:
Avokuisti, jossa koristeelliset kaiteet
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Massaltaan kompakti pieni asuinrakennus, joka on yleisvaikutelmaltaan 1950-luvun asussa. Ikkunan vuorilistojen ja kuistin koristeleikkaukset eivät kuulune rakennuksen alkuperäispiirteisiin. Ulkoasun perinteisyys ja yhteinäisyys on kärsinyt lievästi erityisesti ikkunoihin kohdistuneista muutoksista. Rakennus muodostaa rannan pienasutusta muiden vastaavankokoisten asuinrakennusten kanssa.
Korjausehdotus:
Rakennus huoltomaalataan perinteisellä pellavaöljymaalilla vanhan maalin päälle (pohjasta irtoavat maalit kaavitaan ensin pois). Jos vihreä halutaan säilyttää julkisivuvärinä, täytyy uutta maalia valittaessa olla erityisen tarkka sävyn ja voimakkuusasteen valinnasta, ettei tuloksesta tule liian raju ja muovimainen. Maanpinnan riittävä etäisyys runkoon ja julkisivuun nähden sekä valumavesien poisto on haasteellinen järjestää rinteen puolella.

SANTARINNE, PIHARAKENNUS

47

Urhonkuja 1, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-62

Rakentamisajankohta:
1950-luku?

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; vaja, käymälä

Arvoluokka:
T3

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Betoni tai betonoitu luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, kolmiorimahuopakate
Julkisivu:
Vanha vihreä rimalaudoitus, valkoiset listat
Ikkunat:
Vanhat puuikkunat, kuusiruutuinen pystysuuntainen sekä kolmiruutuinen vaakaikkuna. Vanhat vuorilaudat.
Ulko-ovi:
1950-luvun puuovi
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Vaatimattomalla ulkorakennuksella ei ole erityistä rakennustaiteellista tai historiallista arvoa. Se on linjassa päärakennuksensa kanssa ja sopii Vanhan raitin miljööseen, mutta voidaan tarvittaessa myös korvata uudella rakennuksella.
Korjausehdotus:
Huopakatteen kunto on huono, ja rakennuksen takasivulta puuttuu vesikourut. Mikäli rakennus halutaan säilyttää, kannattaa näihin asioihin kiinnittää jatkossa huomiota.

PIHLAJA / BLOMSTER / MERISALO

48

Kohdenumero

Eskonraitti 2, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-19

Rakentamisajankohta:
1800-luvun loppu / 1900-luvun alku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi / nurkkakivet
Katto:
Harjakatto, sinkitty aaltopelti
Julkisivu:
Iäkäs punamullattu keilapanelointi alaosassa, päädyissä punamullattu rimalaudoitus , valkoiset listat. Kuistissa iäkäs helmipanelointi.

Ikkunat:
Pystysuuntaiset vanhat puuikkunat. Kuistissa alkuperäiset, profiloidut vuorilaudat. Ikkunoissa 2000-luvulla eri malliin uusitut vuorilaudat, joissa rakennuksen ilmeelle vieraita salmiakkikoristeita.
Ulko-ovi:
Iäkäs hieno peiliovi
Kuisti:
Kuusikulmainen lasikuisti, näyttävät moniruutuiset kuistin ikkunat.

Lisätiedot:
Kiinteistöllä on toiminut suutarinliike.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Kokonaisuutena hyvin säilynyt viehättävä asuinrakennus ja pihapiiri, joka on näkyvällä paikalla Vanhan raitin miljöössä. Alueen suurille päärakennuksille tyypillinen kuusikulmainen lasikuisti on tämän pienehkön asuinrakennuksen kokoon nähden suuri ja näyttävä, ja rakennukselle leimallinen.

Korjausehdotus:
Vanhojen ikkunoiden kunnosta huolehditaan kunnostamalla niiden kittauksia ja maalipintaa perinteisiä materiaaleja käyttäen. Jäljellä olevia vanhoja vuorilisto- ja sekä ovia tulee vaalia, ja uusia vain tarvittaessa vanhan mallin mukaisiksi. Mikäli tarvetta vesikaton uusimiseen ilmenee, katemateriaaliksi valitaan perinteinen konesaumattu pelti tai kolmiorimahuopakate. Kuisti on kallistunut, mutta asiasta ei tarvitse huolestua ellei kallistuma etene.

PIHLAJA, PIHARAKENNUS

49

Eskonraitti 2, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-19

Rakentamisajankohta:
1900-luvun alkupuoli

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; sauna ja varasto

Arvoluokka:
T1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Vanhemmassa osassa luonnonkivi, uudemmassa betoni
Katto:
Harjakatto, uudemmassa osassa musta kolmiorimahuopakate, vanhemmassa ruskea aaltopelti.
Julkisivu:
Vanhemmassa osassa hirsi ja pystylaudoitus, uudemmassa pystylaudoitus. Julkisivut punamullatut valkoisin listoin.
Ikkunat:
Vaakasuuntaiset kolmijakoiset vanhat puuikkunat, vanhahkot vuorilaudat eivät liene kuitenkaan alkuperäiset.
Ulko-ovi:
Osittain uudet sinertävät pienaovet, osittain 1950-luvun vihertävät paneeliovet
Lisätiedot:
Kolmiosainen, kaksi vanhaa, eri tavoin luonnonkiville perustettua osaa sekä lounaispäädyssä uudempi laajennusosa.

Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Ajallisesti kerroksellinen, mielenkiintoinen talousrakennuskokonaisuus, joka on näkyvässä asemassa Vanhalla raitilla piha- ja katutilojen rajaajana.
Korjausehdotus:
Hirsiosan kiviperustus näyttäisi pudonneen Mikonheikinahteen puolella, sen liikkumista kannatta tarkkailla ja tarvittaessa pysäyttää. Maanpinnan tasoa tulisi pyrkiä laskemaan pihan puolella, jotta kosteus ei pääsisi nousemaan runkoon.

PIHJALA, PIHARAKENNUS

50
Kohdenumero

Eskonraitti 2, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-19

Rakentamisajankohta:
1900-luku

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; aitta ja kellari

Arvoluokka:
T3

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Betoni
Katto:
Harjakatto, musta kolmiorimahuopakate. Kattorakenteet uusittu, missä yhteydessä aitan räystäistä on tehty pieneen rakennukseen suhteettoman pitkät ja katon ilme on siksi raskas.
Julkisivu:
Hirsi, päätykolmiossa ja kellarin sisäänkäynnissä rimalaudoitus. Valkoiset listat.
Ulko-ovi:
Vanhat turkoosinsiniset paneeliovet
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Yhdistetty aitta-kellarirakennus on esimerkki piharakennelmasta, jollaisia alueella on säilynyt vain vähän. Rakennuksessa on kauniit iäkkäät ovet, mutta muuten sen iän määritys on näillä tiedoilla vaikeaa. Itse kellari on ilmeisesti betonirakenteinen ja 1930-40-luvulta. Perimätiedon mukaan aitta on siirretty Kokkilasta. Rakennelma on hauska osa Pihlajan pihapiiriä, mutta muodostaa huonosti tilaa ympärilleen. Näillä tiedoin voisi ajatella, että rakennuksen voisi tarvittaessa korvata täydennysrakennuksella, jolloin hirsirungon voisi tosin siirtää tai hyödyntää uuden rakennuksen osana. **Korjausehdotus:**
Kellarin käyttökelpoisuuden ja rakenteiden säilyvyyden kannalta kellarin ilmanvaihdon toimivuuteen kannattaa kiinnittää huomiota. Nyt sitä ei näyttäisi olevan järjestetty.

SANTAMÄKI / FÄRM

51

Kohdenumero

Eskonraitti 4, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-45

Rakentamisajankohta:
1800-1900 -luku / muutostyöt 1980-luku?

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
–

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Betoni / betonoitu luonnonkivi / luonnonkivi
Katto:
Punainen aaltopelti
Julkisivu:
Punaruskea vaakapanelointi, päätyseinän yläosassa pystylaudoitus, tummanruskeat ja tummanvihreät räystäslaudat
Ikkunat:
Vaaka- ja pystysuuntaisia moderneja puu/puu-alumiini-ikkunoita
Ulko-ovi:
Modernit puuovet, pääoven ympärillä voimakkaat, persoonalliset koristeet
Talousrakennukset:
Uudehko pieni puuliiteri pihan puolella. Liiterissä hieno vanha peiliovi.
Lisätiedot:
Rakennuksen takaosassa ovi, josta lienee käynti kellariin. Rakennus ollut olemassa 1929, sillä suojeluskuntatalon urakoitsija Färm osti sen asunnokseen ennen Suojamäen rakentamista.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennuksessa ei ole jäljellä juuri muuta alkuperäisyyttä kuin sen pohjamuoto ja paikka. Rakennus on modernisointien seurauksena 1980-luvun asussa, eikä sen voi sanoa sopeutuvan Vanhan raitin kyläkuvaankaan, sillä katujulkisivun aukotus, väritys ja sisäänkäynnin ratkaisu eivät noudata perinteistä rakennustapaa. Rakennuksella itsessään ei ole rakennustaiteellisia arvoja, eikä sillä ole katutilaa muodostamattomana myöskään merkitystä Vanhan raitin kokonaisuuden kannalta.

SANTAMÄKI, PIHARAKENNUS

52
Kohdenumero

Eskonraitti 4, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-45

Rakentamisajankohta:
1800-luku/1900-luvun alku

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; aitta

Arvoluokka:
T1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Uusittu, luonnonkivi / betoni / betonoitu luonnokivi
Katto:
Harjakatto, musta huopakate
Julkisivu:
Harmaa hirsi, osittain punamullattu vaakapanelointi

Ikkunat:
Päädyissä ja oven päällä, kahdessa käytetty moderneja kuviolaseja.
Ulko-ovi:
Vanhat puuovet
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Pieni, pihajulkisivultaan persoonallinen vanha aitta, joka rajaa Eskonraitin katutilaa. Rakennus on merkityksellinen osa Eskonraitin aittariviä.

Korjausehdotus:
Vaikka rakennuksen perustus on uudehko, on se epämääräinen. Sokkelissa olevien reikien tarkoitus saa pohtimaan, mikä on alapohjarakenteen toimintaperiaate. Mikäli alapohjarakenne on tuulettuva, tuulettuuko se? Kaakkoispäädyn yläikkuna ei ole rakennukselle luonteva sen paremmin muodoltaan kuin materiaaleiltaan, ja sen poistamista voisi harkita.

PUISTOLA / LEHTOVAARA

53

Kohdenumero

Eskonraitti 6, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-7-5

Rakentamisajankohta:
1800-luku / muutostyöt 1950- ja 2000-luvut

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A2

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, punainen saumattu pelti
Julkisivu:
1950-luvun rimalaudoitus yläosassa, alaosassa uusi vaakapanelointi. Valkoiset listat.
Ikkunat:
Vaakasuuntaiset ikkunat 1950-80- luvuilta, haukkaikkunat, uusitut vuorilaudat.
Ulko-ovi:
50-luvun paneeliovi
Kuisti:
Umpikuisti
Talousrakennukset:
Pieni talouskellari talon sivustalla.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys
Kyseessä on rungoltaan 1800-luvun rakennus, jossa alkuperäisyyttä edustaa lähinnä kivijalka. Sittemmin rakennus on ollut yhtenäisessä 1950-luvun asussa, mutta saanut 2000-luvulla tehdyssä remontissa "modernisoidun rintamamiestalon" ilmeen eri suuntiin kulkevine ulkoverhouskenttineen. Rakennus on ajallisesti kerroksellinen kokonaisuus, ja pihapiireineen se muodostaaa parin Kivimäen kiinteistölle, mikä nostaa myös tämän rakennuksen merkitystä. Rakennus on näkyvällä paikalla alueen julkisivussa Hauhonselälle.
Korjausehdotus:
Ulkoasultaan rakennus on taitepisteessä sen suhteen, säilyykö 1950-luvun ilme, vai muuttuvatko 1900-luvun loppupuolet modernisoinnit kokonaisuuden kannalta hallitseviksi. Asian suhteen kannattaa asettaa tavoite ja pitää se mielessä korjaus- ja muutostöitä tehtäessä. Esimerkiksi värisävyn hienosäätö seuraavan huoltomaalauksen yhteydessä voisi sopeuttaa rakennusta perinteiseen ympäristöönsä.

PUISTOLA, PIHARAKENNUS

54
Kohdenumero

Eskonraitti 6, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-7-5

Rakentamisajankohta:
1800-luku

Käyttötarkoitus:
talousrakennus, aitta

Arvoluokka:
T1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, musta huopa
Julkisivu:
Vanha tummanruskea hirsi, takaseinä paanua
Ulko-ovi:
Alkuperäinen lautaovi, uudet punaiset vuorilistat

Lisätiedot:
Hieno käsin veistetty koristeellinen tuuletusaukko oven yläpuolella.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Hienosti historiallisessa asussaan säilynyt pieni, persoonallinen aitta, joka rajaa Eskonraitin katutilaa ja myös naapuri Santamäen pihapiiriä. Rakennus on merkityksellinen osa Eskonraitin aittariviä.
Korjausehdotus:
Osa nurkkasalvoksista on varsin kuluneita etenkin rakennuksen alaosassa. Salvoksia korjataan nurkkien repeytymisen estämiseksi vain tarvittavassa laajuudessa. Korjaustyöt annetaan osaavan perinnekirvesmiehen hoidettavaksi. Oven vuorilistojen tarpeellisuutta voisi harkita uudelleen.

PUISTOLA

55
Kohdenumero

Eskonraitti 6, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-7-5

Rakentamisajankohta:
1800-luku

Käyttötarkoitus:
talousrakennus, sauna ja liiteri

Arvoluokka:
T1

Kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi / betonoitu luonnonkivi
Katto:
Sinkitty profiilipelti
Julkisivu:
Punamullattu rimalaudoitus, valkoiset listat
Ikkunat:
Pystysuuntaiset, iäkkäät puuikkunat.
Ulko-ovi:
Iäkkäät vihreät, ulkoa paneloidut peiliovet.
Kuisti:
Pienehkö umpikuisti
Lisätiedot:
Nahkuri Lehtovaaralla oli rakennuksessa myymälä 1930-luvun puoliväliin asti.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Hyvin säilynyt, yksinkertaisuudessaan viehättävä talousrakennus, joka muodostaa olennaisesti Eskonraitin katutilaa yhdessä Kivimäen aittojen kanssa sekä luo myös kiinteistön omaa suojaista pihatilaa.
Korjausehdotus:
Vanhat ikkunat ja ovet ovat rakennuksen ilmeen kannalta merkitykselliset, ja niiden kuntoa kannattaa vaalia. Mikäli tulee tarvetta vesikaton uusimiselle, esimerkiksi kolmirimahuopakate on edullinen ja perinteinen vaihtoehto talousrakennuksen katemateriaaliksi.

VÄLIMAA / SILVANDER

56
Kohdenumero

Vanharaitti 15, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-42

Rakentamisajankohta:
1800-luku, muutostyöt 1990-luku?

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A3 (asuintalo)

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, sinkitty profiilipelti
Julkisivu:
Vanhaa ja uutta vaaleansinistä vaakapaneelia, päätykolmioissa rimalaudoitus. Valkoiset listat.
Ikkunat:
Neliönmuotoiset puu-alumiini-ikkunat uponneet syvälle julkisivuun vaihdon yhteydessä, uudet vuorilaudat
Ulko-ovi:
Pääsisäänkäynnissä lasiaukolliset 1950-luvun pariovet, päädyssä lasiaukollinen MDF-ovi
Kuisti:
Uudehko avokuisti / sisäänkäyntikatos
Lisätiedot:
Hauhon ensimmäisiä kauppoja 1850-luvulla.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennus on Vanhan raitin miljöössä näkyvällä paikalla teiden risteyksessä. Rakennuksen historialliset ja rakennustaiteelliset arvot ovat kärsineet huomattavasti julkisivun rakennusosien, erityisesti ikkunoiden, korvaamisesta uusilla.
Korjausehdotus:
Palauttavat muutokset eivät ole rakennuksessa mielekkäitä, sillä teknisestä näkökulmasta tarpeettomina ne tulisivat kalliiksi. Helpoin tapa sopeuttaa rakennusta ympäristöönsä olisi värivalinta. Sininen julkisivuväri on modernin ajan tuote, joka ei kuulu suomalaiseen rakennusperinteeseen, sillä ennen 1950-lukua sininen pigmentti oli erittäin kallista ja huonosti valonkestävää. Esimerkiksi punamullan sävy kiinnittäisi rakennuksen paremmin ympäristöönsä. Rakennuksessa ei ole sadevesijärjestelmää, joka kannattaisi lisätä veden ohjaamiseksi pois rakennuksen seiniltä ja vierustoilta. Mikäli tulee tarve korjata kattoa muutenkin, kolmiorimahuopakate olisi perinteinen vaihtoehto. Maanpinnan nousu pihan puolella tulisi pyrkiä hoitamaan laskemalla maan tasoa.

VÄLIMAA, PIHARAKENNUS

57
Kohdenumero

Vanharaitti 15, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-42

Rakentamisajankohta:
1930-50-luku?

Käyttötarkoitus:
talousrakennus, varasto ja kellari

Arvoluokka:
T3

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Betoni
Katto:
Harjakatto, sinkitty profiilipelti
Julkisivu:
Vaaleansininen rimalaudoitus, keskisiniset listat
Ulko-ovi:
Julkisivun väriset lautaovet
Lisätiedot:
Rakennuksen kyljessä ilmeisesti kellarin sisäänkäynti
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Eskonraitin aittarivin kokonaisuuteen löyhästi kiinnittyvä hauskan kapearunkoinen pieni varastorakennus oletettavasti 1900-luvun puolivälin tienoilta. Kadusta sisään vedettynä rakennus ei varsinaisesti rajaa katutilaa, mutta kylläkin kiinteistön pihatilaa.
Korjausehdotus:
Julkisivuväritys on vieras niin väriperinteellemme kuin rakennuksen rakentamisajankohdalle. Luonteva värivalinta talousrakennukselle olisi punamullan sävy. Koska varsinainen punamultamaali ei enää tartu muulla maalityypillä maalattuun pintaan, voidaan käyttää esimerkiksi petrooliöljymaalia, joka tuottaa mattapinnan.

REKOLA / TOIVONEN

58

Kohdenumero

Vanharaitti 13, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-16

Rakentamisajankohta:
1800-luku / muutostyöt 1950-luku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A3

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Betoni
Katto:
Vanha punertava betonitiilinen harjakatto, koteloitu räystäs
Julkisivu:
Vanha valkoinen vaakapaneeli, valkoiset nurkkalistat
Ikkunat:
Vanhoja (1950-luvun) ja uusittuja pystysuuntaisia puuikkunoita vaaleankeltaisin vuorilaudoin.
Ulko-ovi:
Pääovi uusittu, lasiaukollinen, vasikallinen paneloitu puuovi. Sivuovi 1950-luvun sormipaneloitu puuovi. Vaaleankeltaiset vuorilaudat.
Lisätietoja:
Rakennuksessa on ollut 1930-luvulla kahvila ja leipomo, mistä laajennussiipi lienee peräisin.

Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Osa rakennuksesta lienee peräisin 1800-luvulta, mutta rakennusta on muutettu ja laajennettu. Nyt rakennus on 1950-luvun asussa. Rakennuksella on merkitystä Eskonraitin katutilan rajaajana, ja vaikka se on melko suurimassainen, sopeutuu se korkeutensa kautta ympäristöönsä. Rakennuksella ei ole merkittävää historiallista tai rakennustaiteellista arvoa.

Korjausehdotus:
Julkisivu on maalauksen tarpeessa, missä yhteydessä värisävyä voisi harkita uudelleen. Rakennus on jälleenrakennuskauden asussa, ja silloin julkisivuvärit olivat vaaleita, mutta valkoista paremmin ympäristöön sopisi esimerkiksi murrettu vaalea vihreä tai beige. Jos laajennusosalle ei ole käyttöä, sen purkaminen selkeyttäisi rakennuksen massaa ja tekisi siitä asuintalomaisemman.

RIIHIMÄKI / PUHELINYHDISTYKSEN TALO

59
Kohdenumero

Vanharaitti 11, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-3-11

Rakentamisajankohta:
1960, aitta 1800/1900-luku

Käyttötarkoitus:
puhelinkeskus ja aitta

Arvoluokka:
– / aitta T2

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Betoni
Katto:
Harjakatto, vihreä saumattu peltikate
Julkisivu:
Puhtaaksimuurattu punatiili, eteläsivulla vaalea rappaus
Ikkunat:
Pysty- ja vaakasuuntaisia moderneja puuikkunoita

Ulko-ovi:
Paneloidut puuovet
Talousrakennukset:
Tontin eteläsivulla pieni vanha hirsiaitta piilutuista hirsistä. Aitassa musta kolmiorimahuopakate ja harmaanvioletti julkisivuväri. Aitan vieressä on puhelinkeskukseen liittyvä radiomasto.
Lisätiedot:
Rakennus on Hauhon puhelin- ja tietoliikennekeskus. Rakennuksessa on asunto- ja konttoritiloja, mutta ne eivät ole enää käytössä.

Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennuksen massa, materiaalivalinnat ja sijoittaminen tontin keskelle poikkeavat täysin ympäristöstään. Rakennus ei muodosta katutilaa, eikä siinä ole historiallisia tai rakennustaiteellisia arvoja. Se näyttäytyykin eräänlaisena ympäristövaurioina. Rakennuksen ja ympäristön ristiriita syntyy poikkeavasta tontinkäyttötavasta, eikä asiaa pysty korjaamaan yksinkertaisesti. Hirsiaitta on osa Eskonraitille leimallista aittariviä ja säilyttämisen arvoinen.

KIVIMÄKI / SYYLI

60
Kohdenumero

Eskonraitti 8, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-3-60

Rakentamisajankohta:
1800-luvun loppupuoli

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi / betonoitu luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, tumma profiilipelti. Savupiippu uusittu.
Julkisivu:
Vanha vaakapanelointi. Näyttävä kaakkoispääty verhoiltu eri mallisilla paanuilla, jotka ovat mahdollisesti peräisin Hauhon kirkon katosta. Valkoiset listat.

Ikkunat:
Vanhat pystysuuntaiset, kuusiruutuiset puuikkunat, kuistissa ruskeaksi kuultokäsitellyt uusitut ruutuikkunat. Omistajan mukaan nykyiset ikkunat eivät ole alkuperäiset vaan kierrätetyt vanhat ikkunat. Kuistissa ollut aiemmin neliruutuiset ikkunat.
Ulko-ovi:
Ruskeaksi kuultokäsitelty uusittu kolmiperilinen pariovi.

Kuisti:
Umpinainen korkea lasikuisti
Lisätiedot:
Rakentaja kirkonkylän seppä Syl
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Näkyvistä uudistuksistaan huolimatta Vanhalle raitille merkittävä rakennus, jonka tunnuspiirteitä ovat korkea massa ja erikoinen, harvinen paanuseinä. Rakennuksella on merkittävä asema Vanhan raitin aluejulkisivussa Hauhonselältä katsottuna. Kivimäen ja Puistolan kiinteistöt muodostavat pihapiiriparin, jossa asuin- ja talousrakennukset sijaitsevat samankaltaisesti.
Korjausehdotus:
Vaikka muutostöissä lienee pyritty rakennuksen kulttuurihistoriallisten arvojen säilyttämiseen, ovat muutokset olleet varsin näkyviä. Jatkossa rakennuksen korjaus- ja muutostöissä tulee noudattaa varovaisuutta, jotta muutokset eivät ala hallitsemaan rakennuksen ilmettä. Erityisesti paanuseinä on vaalimisen arvoinen erikoisuus.

KIVIMÄKI / LEHTINEN, 2. ASUINRAKENNUS

61
Kohdenumero

Eskonraitti 8, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-3-60

Rakentamisajankohta:
1800-luvun loppu / 1900-luvun alku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, musta kolmiorimahuopakate, uusittu savupiippu
Julkisivu:
Vanha pystylaudoitus pihan puolella, kadulla vaakapanelointi. Valkoiset listat.
Ikkunat:
Vanhat pystysuuntaiset kuusiruutuiset puuikkunat, mahdollisesti alkuperäiset otsikolliset vuorilaudat
Ulko-ovi:
Vanha tai vanhan mallin mukaan tehty lasillinen peilipariovi, ikkunoissa samanlainen ruudutus kuin kuistin ikkunoissa.
Kuisti:
Kaksikerroksinen, yläosastaan umpinainen komea lasikuisti.
Lisätiedot:
Suutari Lehtisen talo ajalta jolloin Mäkiotto oli suutarin sauna ja verstas.

Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Eskonraitin katukuvalle merkityksellinen, kauniisti vanhassa asussaan säilynyt asuinrakennus, jonka ainoita kauneusvirheitä ovat savupiipun modernit tiilet.
Korjausehdotus:
Säännöllinen huolto ilman modernisoivia muutostöitä säilyttävät parhaiten rakennuksen historiallisen ja taloudellisen arvon. Kadun puolella kannattaa tarkkailla kuistin ja julkisivun helman ja rungon alimpien hirsien kuntoa, sillä maanpinta on melko korkealla.

KIVIMÄKI, PIHARAKENNUS

62
Kohdenumero

Eskonraitti 8, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-3-60

Rakentamisajankohta:
1700-1800-luku?

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; aitta

Arvoluokka:
T1

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, musta huopakate. Hienot puiset vesikourut taotuin kannakkein.
Julkisivu:
Vanha maalaamaton hirsi
Ulko-ovi:
Lautaovi, lienee itse rakennusta uudempi

Lisätiedot:
Omistajan mukaan aitta on ollut kaksikerroksinen, purettu yläosa oli lautarakenteinen.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Korkeaan ikäänsä ja vaatimattomaan käyttötarkoitukseensa nähden hirsiaittaa voidaan pitää hienosti säilyneenä sen madaltamisesta ja hirsien voimakkaasta kuluneisuudesta huolimatta. Kivimäen talousrakennukset muodostavat Eskonraitin aittarivin ytimen ja ovat raitin katukuvalle korvaamattomat.
Korjausehdotus:
Säännöllinen ylläpito ilman tarpeettomia muutostöitä. Seinähirsiä voidaan korjata vaihtamalla niitä välistä, mutta toisaalta seinien eroosio on niin laajaa, että näin päädyttäisiin helposti rakentamaan tosiasiallisesti koko aitta uudestaan. Pinnan verhoilu pystylaudoituksella toisen talousrakennuksen tapaan säästäisi vanhoja hirsiä, mutta toisaalta söisi rakennuksen tunnelmaa, joka on nyt käsinkosketeltava. Vaikea harkinta aitan säilymistä parhaiten edistävistä toimenpiteistä jää omistajan harteille. Mikäli aitan kyljestä kasvavalle lisäosalle, joka lienee puutarhavaja, eli ole tarvetta, sen purkamista voisi harkita. Lisäys lienee tosin tehty siten, että sen poistaminen onnistuu koska tahansa.

KIVIMÄKI, PIHARAKENNUS

63

Eskonraitti 8, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-3-60

Rakentamisajankohta:
1800-luku?

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; navetta

Arvoluokka:
T1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Luonnonkivi / betonoitu luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, musta kolmiorimahuopakate. Hieno puinen vesikouru taotuin kannakkein.
Julkisivu:
Harmaa, maalaamaton pystylaudoitus
Ikkunat:
Vanhat pystysuuntaiset, kuusiruutuiset puuikkunat
Ulko-ovi:
Vanha ja uudempi paneloitu puuovi
Lisätiedot:
Omistajan mukaan rakennus on verhoiltu 1900-luvun loppupuolella vanhasta ladosta hankituilla laudoilla. Navettaosassa on sisäpuolella kiviseinä ja betonilaatta.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Kokoonsa ja käyttötarkoitukseensa nähden navettaa voidaan pitää hyvin säilyneenä esimerkkinä 1800-luvun pienasumukseen kuuluvasta vaatimattomasta talousrakennuksesta. Navetta muodostaa viereisen aitan kanssa parin, portin Kivimäen pihaan sekä Eskonraitin aittarivin ytimen. Yhdessä aitan kanssa rakennus on Eskonraitin katukuvalle korvaamaton.
Korjausehdotus:
Rakennuksen kivijalan ja alapohjan betonoitujen osuuksien rakennetekniseestä toimivuudesta kannattaa varmistua, jotta ne eivät nosta kosteutta rungon puuosiin.

KIVIMÄKI, PIHARAKENNUS

64

Kohdenumero

Eskonraitti 8, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-3-60

Rakentamisajankohta:
1980

Käyttötarkoitus:
talousrakennus, sauna?

Arvoluokka:
–

Sokkeli:
Betoni
Katto:
Harjakatto, musta kolmiorimahuopakate
Julkisivu:
Punainen rimalaudoitus
Ikkunat:
Pystysuuntaiset kuusiruutuiset puuikkunat
Ulko-ovi:
Paneloitu puuovi

Lisätiedot:
Rakennettu paikalta puretun rakennuksen tilalle
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennuksella ei ole historiallisia tai kyläkuvallisia arvoja

KULMALA / (YLI-)HELANDER

65
Kohdenumero

Eskonraitti 10, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-88

Rakentamisajankohta:
1800-luku / muutostyöt 2000-luku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A3

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Rouhepinnoitettu betoni, betonoitu luonnonkivi?
Katto:
Harjakatto, musta profiilipelti
Julkisivu:
Uusi kirkkaanvihreä lomalaudoitusvalkoisin listoin
Ikkunat:
Uudet vaakasuuntaiset ja neliönmuotoiset puu-alumiini-ikkunat, ruudutus irtorimoin, uudet vuorilaudat
Ulko-ovi:
Uusi valkoinen MDF-ovi
Kuisti:
Umpinainen, luultavasti uusi lämmin laajennusosa eikä kuisti sanan varsinaisessa merkityksessä. Lisäksi Kutukujan puoleisessa julkisivussa uusi terassi.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennuksen historialliset arvot on menetetty uudistuksissa. Uudet yksityiskohdat ja muutostyön tekniset ratkaisut ovat perinteiselle rakentamiselle vieraita. Alkuperäistä rakentamisajankohtaa rakennuksessa edustaa enää päämassa, sillä julkisivun kaikki rakennusosat on vaihdettu.
Korjausehdotus:
Maanläheisempi julkisivuvärivalinta seuraavan huoltomaalauksen yhteydessä kiinnittäisi rakennuksen paremmin alueeseen. Esimerkiksi punaiseen murrettu vaalea keltainen olisi turvallinen vaihtoehto.

KULMALA (KOTILA), PIHARAKENNUS

66

Kohdenumero

Eskonraitti 10, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-27

Rakentamisajankohta:
2000?

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; sauna ja varasto

Arvoluokka:
–

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Nurkkakivet?
Katto:
Harkatto, sinkitty aaltopelti
Julkisivu:
Uusi punainen vaakapaneeli, valkoiset listat
Ikkunat:
Uudet neliönmuotoiset puuikkunat, valkoiset uudet vuorilaudat

Ulko-ovi:
Modernit puuovet
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennuksesta on vaikea arvioida, onko kyseessä uudisrakennus vai käytännöllisesti uudelleenrakennettu korjauskohde. Seikalla ei oikeastaan ole merkitystä, sillä rakennuksella ei nykyasussaan ole kulttuurihistoriallista tai kyläkuvallista arvoa.

LEHTELÄ / MAIJA LÖV

67
Kohdenumero

Kutukuja 4, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-27

Rakentamisajankohta:
1800-luku, piharakennukset 2000

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A2, piharakennukset –

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, vaaleanvihreä profiilipelti
Julkisivu:
Vanhahko peiterimaton punainen pystylaudoitus
Ikkunat:
Vanhat (ei alkuperäiset), pystysuuntaiset kaksijakoiset puuikkunat yksinkertaisin valkoisin vuorilaudoin
Ulko-ovi:
Ruskeat, uudehkot paneloidut puuovet
Kuisti:
Umpikuisti ruudutetuin ikkunoin
Talousrakennukset:
Kaksi uudempaa, lapekattoista nukkuma-aittaa / varastoa. Lisäksi käymälä ja pieni kasvihuone.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Itse rakennuksen arvot ovat kärsineet rakennusosien vaihdosta, mutta erittäin kapea ja matala rakennus edustaa massana edelleen 1800-luvun mäkitupalaisasutusta. Piharakennuksilla ei ole historiallisia tai rakennustaiteellisia arvoja. Vaalimisen arvoista on rakennuksen ja maaston muodostama, poikkeuksellisen viehättävän pihapiirin kokonaisuus.
Korjausehdotus:
Mikäli tulee tarve uusia kattoa, esimerkiksi kolmiorimahuopakate olisi perinteinen ratkaisu. Rakennuksen sokkeli on paikoin matala ja julkisivu viistää maata sekä kasvillisuutta, maanpinta tulisi pyrkiä laskemaan julkisivua alemmaksi.

ALANKO / LEHTORANTA

68
Kohdenumero

Urhonkuja 7, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-25

Rakentamisajankohta:
1971, osittain vanhempi?

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
–

Tekninen kunto:
Hyvä / tyydyttävä
Sokkeli:
Luonnonkivi, päällystetty lähes kokonaan asbestisementti(?)levyllä
Katto:
Harjakatto, sinkitty profiilipelti
Julkisivu:
Kovalevyn päälle tehty rimoitus, punainen valkoisin listoin. Kovalevyn alla ilmeisesti hirsi ainakin korkeammassa osassa.

Ikkunat:
Vaakasuuntaiset uudehkot ikkunat ja vuorilaudat
Ulko-ovi:
Moderni puuovi
Talousrakennukset:
Kaivo, talouskellari
Lisätiedot
Rakennus koostuu ilmeisesti korkeammasta vanhasta osasta ja matalammasta uudesta osasta, joka lienee rekisteriin merkityltä rakennusvuodelta 1971.

Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennuksella ei ole kulttuurihistoriallista tai rakennustaiteellista arvoa eikä kyläkuvallista merkitystä.

ALANKO, PIHARAKENNUS

69

Urhonkuja 7, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-25

Rakentamisajankohta:
1930?

Käyttötarkoitus:
talousrakennus: sauna, liiteri?

Arvoluokka:
T1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, sinkitty aaltopelti
Julkisivu:
Keltainen rima- ja lomalaudoitus, osin uusittu, valkoiset listat

Ikkunat:
Vanhat pystysuuntaiset puuikkunat, pääosin kuusiruutuiset
Ulko-ovi:
1950-luvun paneloidut puuovet
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Yksinkertaisuudessaan viehättävä, koruttomana säilynyt sauna- ja varastorakennus edustaa hyvin perinteistä talousrakentamista. Se kuuluu Hauhonselän rantaviivalla sijaitsevaan saunarakennusten sarjaan, joka muodostaa alueen julkisivua järvelle päin.
Korjausehdotus:
Talousrakennus on saanut pintaansa asuinrakennuksen värin, ja käytetty maalityyppi on tuottanut elottoman, muovisen oloisen pintakäsittelyn. Luonteva väri talousrakennukselle olisi punainen toteutettuna mattapintaisella maalilla, esimerkiksi petrooliöljymaalilla. Rakennuksen itäsivulla tulisi pyrkiä alentamaan maanpinnan korkeutta, jotta maasta ei nousisi kosteutta runkoon ja julkisivuun.

JÄRVENSIVU / AHOSEN TALO

70
Kohdenumero

Urhonkuja 6, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-29

Rakentamisajankohta:
1800-luvun loppu?

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Sinkitty aaltopelti
Julkisivu:
Iäkäs tummanpunainen pystylaudoitus, valkoiset listat. Rannan puolella modernia tiiliseinää.
Ikkunat:
Vanhat pystysuuntaiset, kuusiruutuiset ikkunat, joissa koristeelliset vuorilaudat. Oven päällä persoonallinen vaakaikkuna ja päädyssä vinoruutuinen ullakon ikkuna. Lisäksi rannan puolella jälleenrakennuskauden kolmijakoinen vaakasuuntainen ikkuna.
Ulko-ovi:
Iäkkäät paneloidut peiliovet
Kuisti:
Vanha umpikuisti. Rannan puolella moderni avokuisti.

Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Viehättävä ja hyvin säilynyt pieni asuinrakennus. Alkuperäisten rakennusosien säilyminen on harvinaista alueen pienasumuksissa, ja sen myötä rakennuksella on myös kulttuurihistoriallista ja rakennustaiteellista arvoa. Talon eri puolet ovat kuin eri rakennuksesta, sillä rakennuksen rannan puoleinen julkisivu on laajennus 1950-60 -luvulta. Laajennus on kuitenkin onneksi toteutettu niin, että se ei juurikaan ole vahingoittanut vanhaa rakennusta ja on poistettavissa rakennuksesta, joten se ei juuri heikennä rakennuksen arvoa.
Korjausehdotus:
Mikäli rakennus halutaan palauttaa lähemmäksi alkuperäistä asuaan, katoslaajennuksen voisi jossain vaiheessa purkaa, ja lisätilaa toteuttaa tarvittaessa täydennysrakentamisen kautta.

JÄRVENSIVU, PIHARAKENNUS

71
Kohdenumero

Urhonkuja 6, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-29

Rakentamisajankohta:
rekisterin mukaan 1963, luult. kuitenkin vanhempi

Käyttötarkoitus:
talousrakennus, vaja

Arvoluokka:
–

Tekninen kunto:
Tyydyttävä / hyvä
Sokkeli:
Nurkkakivet
Katto:
Harjakatto, musta kolmiorimahuopakate
Julkisivu:
Iäkäs keltamullattu rimalaudoitus
Ikkunat:
Vanhat vaakasuuntainen, kuusiruutuinen puuikkuna, uusitut vuorilaudat

Ulko-ovi:
Vanhat lautaovet
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Vähäinen, ulkoasultaan pelkistetty talousrakennus palvellee tarkoituksessaan mutta ei omaa erityisiä arvoja. Rakennus sijaitsee tontilla tilaa vievästi. Mikäli asuinrakennuksessa tarvitaan lisätilaa, purkamalla tämä talousrakennus saataisiin mahdollisuuksia täydennysrakentamiselle.

Korjausehdotus:
Julkisivu viistää maata, ja sen helmat kärsivät maasta nousevasta kosteudesta. Jos rakennus aiotaan säilyttää, maanpinnan ja julkisivun etäisyyttä tulisi pyrkiä kasvattamaan laskemalla ympäröivän maan tasoa. Päärakennuksen ollessa punainen tulisi talousrakennuksenkin olla punainen, sillä keltainen on perinteisessä värihierarkiassa ”korkeampi” väri, eikä sitä olisi annettu talousrakennukselle.

MÄKELÄ / KIRKKO-MIINA / HIEROJA HILMA

72
Kohdenumero

Kutukuja 5, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-28

Rakentamisajankohta:
ei tietoa

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A3

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Pellitetty, nurkkakivet?
Katto:
Harjakatto, profiilipelti
Julkisivu:
Uudehko keskisininen rimalaudoitus valkoisin listoin, omistajan mukaan seinät lisäeristetty
Ikkunat:
Modernit pystysuuntaiset puuikkunat sekä vuorilaudat
Ulko-ovi:
Laakaovi
Kuisti:
Ei varsinaista kuistia vaan sisäänkäynnissä on käytävämäinen, katettu massan osa
Lisätiedot:
Noin puolitoista metriä leveä pesu- ja työtilalaajennus rakennuksen länsisivulla on omistajan mukaan vuodelta 1982.

Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Pienasumus, jossa säilynyt vain vähän alkuperäisyyttä. Leimallista rakennukselle on pikkuruinen massa, jota sitäkin on jo levennetty. Kiinteistön maapohjan koko on rakennuksen tapaan minimaalinen. Nykyisessä kuosissaan rakennus on lähinnä kuriositeetti, joka kertoo pienen kokonsa kautta mäkitupalaisasutuksesta alueella yhdessä viereisen Lehtelän talon kanssa.

Korjausehdotus:
Sininen julkisivuväri on alueelle ja rakennuksen rakentamisajankohdalle vieras. Perinteisistä väreistä itsestäänselvä valinta tällaiseen pienasumukseen olisi punamullan sävy mattapintaisella maalilla, esimerkiksi petrooliöljymaalilla, toteutettuna.

DUNDER / AKUSTI ESKOLIN

73

Kohdenumero

Vanharaitti 9, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-35-1

Rakentamisajankohta:
1930

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A2

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Betoni / mahdollisesti betonoitu luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, uusi punainen saumapelti
Julkisivu:
Alaosassa uusittu rimalaudoitus, yläosassa uusittu vaakapanelointi. Valkoinen valkoisin listoin.

Ikkunat:
Uudet harmaanvihertävät, pääosin yhdeksänruutuiset neliömäiset puuikkunat
Ulko-ovi:
Moderni lasiaukollinen puuovi
Kuisti:
Lasikuisti uusituin, levein ruutuikkunoin
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennus sijaitsee näkyvällä paikalla Eskonraitin ja Martti Skytten tien risteyksessä, missä se herättää huomiota poikkeamalla muodoltaan, massaltaan ja sijainniltaan muista Eskonraitin varren rakennuksista. Siihen on tehty melko paljon muutoksia, joissa on pyritty säilyttämään rakennukselle ominaisia piirteitä, vaikka kaikki yksityiskohdat eivät kuitenkaan vastaa vanhaa rakennustapaa. Rakennus on säilyttämisen arvoinen ja edustaa rakentamisajankohdaltaan alueella harvinaisempaa kerrostumaa.
Korjausehdotus:
Rakennuksesta puuttuu sadevesijärjestelmä, jolloin vesi tippuu katolta suoraan rakennuksen juureen ja seinille. Kattovedet tulisi ohjata vesikourujen ja syöksytorvien kautta hallitusti kauemmaksi rakennuksesta. Eskonraitin puolella maanpinta on rakennukseen nähden varsin korkealla ja saattaa nostaa kosteutta julkisivuun ja runkoon. Pintaa kannattaisi pyrkiä alentamaan. Julkisivun värivalintaa ja nykyisen ulkooven korvaamista alkuperäisen mallin mukaisella puuovella voisi harkita.

DUNDER, PIHARAKENNUS

74
Kohdenumero

Vanharaitti 9, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-35-1

Rakentamisajankohta:
ei tietoa

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; sauna, varasto

Arvoluokka:
T3

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Nurkkakivet / -harkot
Katto:
Epäsymmetrinen harjakatto, uusi kolmiorimahuopakate
Julkisivu:
Vanhaa ja uutta punaista rima- ja lomalaudoitusta

Ikkunat:
Vanhat pystysuuntaiset, kaksijakoiset puuikkunat
Ulko-ovi:
Vanhempia ja uudempia paneeliovia
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Vaatimaton talousrakennus, joka muodostaa katutilaa Vanhalle raitille. Vähäisellä rakennuksella ei ole tilanmuodostusta lukuun ottamatta erityisiä arvoja, ja sen voisikin tarvittaessa korvata asuinrakennuksella.

Korjausehdotus:
Maanpinnan taso on julkisivuun nähden korkea, ja jos rakennus halutaan säilyttää, sitä kannattaisi pyrkiä laskemaan rakennuksen ympärillä.

KORKEELA / RUUSI / OSKARI ROOSIN TALO

75
Kohdenumero

Eskonraitti 12, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-154

Rakentamisajankohta: 1800-luku?
kuisti 1980, piharakennus 1930

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus + liiteri

Arvoluokka:
A2, piharakennus T3

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi, nurkkakivet
Katto:
Harjakatto, punainen profiilipelti, profiloidut oravaiset
Julkisivu:
Uusittu, keltainen lomalaudoitus valkoisin listoin
Ikkunat:
Uusitut? pystysuuntaiset kuusiruutuiset puuikkunat, uusitut vuorilaudat, joissa rakennukselle vieraita koristeaiheita
Ulko-ovi:
Uusi puuovi
Kuisti:
Uusi avokuisti pihan puolella
Talousrakennukset:
Tontilla yksinkertainen punainen pystylaudoitettu liiteri 1930-luvulta
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Dunderin tavoin rakennuksen sijoittelu tontilla poikkeaa muista Eskonraitin rakennuksista. Rakennus sijaitsee kyläkuvan kannalta melko näkyvällä paikalla. Itse rakennus kärsinyt laajoista muutostöistä, eikä julkisivussa juuri ole jäljellä vanhoja rakennusosia räystästä kannattavia oravaisia lukuun ottamatta. Okrakeltaisen värinsä avulla rakennus kuitenkin maastoutuu alueen miljööseen tyydyttävästi.
Korjausehdotus:
Maanpinnan korkeuteen kadun puolella kannattaa kiinnittää huomiota. Ikkunapuitteiden tummanruskeaa väriä voisi harkita uudelleen.

KORKEELA, PIHARAKENNUKSET

76
Kohdenumero

Eskonraitti 12, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-154

Rakentamisajankohta:
1930-luku

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; sauna ja liiteri

Arvoluokka:
sauna T2, liiteri –

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Betoni tai betonoitu luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, punainen profiilipelti
Julkisivu:
Vanha, vihreäksi maalattu hirsi, ylhäällä uusittu pystylaudoitus. Valkoiset listat.
Ikkunat:
Uudet neliön muotoiset puuikkunat, vanhat vuorilaudat.

Ulko-ovi:
Uusi lasiaukollinen puuovi
Kuisti:
Avokuisti/katos
Talousrakennukset:
Pieni, iäkäs, nurkkakiville perustettu liiteri
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rakennuksessa on monien eri aikakausien merkkejä. Pikkuruinen sauna muodostaa muiden kaltaistensa kanssa rantaviivan julkisivua Hauhonselälle.

Korjausehdotus:
Sijainti rantaviivalla aiheuttaa haasteita rakennuksen säilymiselle, sillä esimerkiksi keväällä 2012 vesi oli vallannut rakennuksen portaat. On mahdollista, että perustusten betonia pitkin pääsee siirtymään kosteutta seinään, mutta jos näin on, asiaan tuskin löytyy yksinkertaista korjausratkaisua.

KORKEEMÄKI / WIIKMANNI

77

Martti Skytten tie 4, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus:109-449-4-61

Rakentamisajankohta:
1800-luku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi, nurkkakivet
Katto:
Harjakatto, iäkäs sementtitiilikate
Julkisivu:
Vanha punainen vaakapaneeli, valkoiset listat. Päätykolmiossa pystylaudoitus, jossa kolmion malliset, valkoiseksi maalatut päät
Ikkunat:
Iäkkäät pystysuuntaiset, kuusiruutuiset puuikkunat, valkoiset vuorilaudat punaisin, rakennukselle vierain vinoneliökoristein
Ulko-ovi:
Vanha punainen lautaovi
Kuisti:
Ei varsinaista kuistia, sisäänkäynti ilmeisesti suoraan huoneeseen
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Hyvin säilynyt, rakennustyyppiään hyvin edustava ja säilyttämisen arvoinen sievä pienasumus näkyvällä paikalla kyläkuvassa, näkymän päätteessä.
Korjausehdotus:
Rakennuksen sokkeli on kadun puolella varsin matala, ja sadevesien ohjaamista pois rakennuksen rungosta ja alapohjasta esimerkiksi salaojituksen avulla voisi harkita. Kannattaa varmistua, että perustuskivien väliin rakennettujen laudoitusten ei tule estää ilmankiertoa rossipohjassa eivätkä ne saa myöskään nostaa kosteutta julkisivuun ja runkoon.

KORKEEMÄKI, PIHARAKENNUS

78

Martti Skytten tie 4, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-61

Rakentamisajankohta:
1800-luku

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; aitta, käymälä

Arvoluokka:
T1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi ja nurkkakivet
Katto:
Harjakatto, sinkitty aaltopelti, puinen ränni, WC:n kohdalla tuuletushormi
Julkisivu:
Vanha punamullattu hirsi, valkoiset listat
Ulko-ovi:
läkkäät lautaovet

Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Pitkänurkkainen, erityisesti pihajulkisivultaan hyvin säilynyt vähäväkisten talousrakentamista hienosti edustava aittarakennus.
Korjausehdotus:
Aitan kaakkoisnurkka viistää maata, ja maanpintaa kannattaisi pyrkiä alentamaan, jotta kosteus ei pääsisi nousemaan runkoon. Aitan perustusten mahdollista liikkumista kannattaa tarkkailla.

MÄKIOTTO / SUUTARI-LEHTISEN SAUNA JA VERSTAS

79

Vuorentie 2, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-184

Rakentamisajankohta:
1800-luku?

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A2

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, vihertävä profiilipelti
Julkisivu:
Punamullattu uusi rimalaudoitus valkoisin listoin
Ikkunat:
Vanhat pystysuuntaiset, kuusiruutuiset puuikkunat. Uusitut vuorilaudat rakennukselle vierain salmiakki-koristeaihein.
Ulko-ovi:
Mahdollisesti paneloitu peiliovi?
Kuisti:
Ei ole
Lisätiedot:
Pikkuruinen asuinrakennus saattaa olla entinen talousrakennus tai on ainakin palvellut sellaisena, sillä Kivimäen ylätalossa asuneen suutari Lehtisen sauna ja verstas ovat sijainneet rakennuksessa.

Talousrakennukset:
Vuorentien pohjoispuolella pieni uusi puuliiteri.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Mäkitupalaisasutukseen liittyvä erittäin kapearunkoinen pieni rakennus kyläkuvan kannalta näkyvällä paikalla teiden risteyksessä. Rakennus on kokenut kohtalaisesti muutos- ja laajennustöitä, mutta edustaa edelleen hyvin vähäväkisten rakennustapaa ja liittyy Vuorentien pienasumusten muodostamaan kokonaisuuteen. Rakennus ei tarvitse ikkunoiden vuorilautoihin lisättyjä salmiakkikoristeita, vaan on viehättävä itsessään ilman lisäiltyjä koristeaiheitakin.

KESÄRINNE, KUUSALO

80

Martti Skytten tie 8, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-112

Rakentamisajankohta:
1800-luku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
–

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Heikko
Sokkeli:
Nurkkakivet, betonoitu luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, vaurioitunut musta kolmio-rimahuopakate
Julkisivu:
Punainen, osin vanha, osin uusittu rimalaudoitus valkoisin listoin
Ikkunat:
Uusitut, pystysuuntaiset puuikkunat, uusitut vuorilaudat, ikkunaluukut
Ulko-ovi:
Moderni lasiaikollinen paneeliovi
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Muutostöistä kärsinyt ja teknisesti heikkokuntoinen pieni asuinrakennus kuuluu rinteen vähäväkisten asumuksiin. Muutosten johdosta alkuperäisyyttä rakennuksessa edustaa kuvaavimmin sen pieni rakennusmassa. Historiallisten arvojen kärsineisyyden sekä heikon teknisen kunnon vuoksi rakennus voitaisiin korvata pienellä uudisrakennuksella.
Korjausehdotus:
Rakennuksen suhteen olisi tehtävä päätös, halutaanko se säilyttää vai purkaa. Säilymisen kannalta olennaista on vesikaton kunto, johon tulisi tällöin kiinnittää huomiota pian.

HEIKKILÄ / VUORELA / TOIVONEN

81

Kohdenumero

Halperinkuja 4, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-35

Rakentamisajankohta:
1920-luku, muutostyöt 1950-luku

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus ja talousrakennus; sauna

Arvoluokka:
A2, sauna T3

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Nurkkakivet, joiden väli täytetty kivillä ja tiilillä
Katto:
Harjakatto, sinkitty profiilipelti
Julkisivu:
Vanha turkoosi rimalaudoitus valkoisin listoin, ollut aikaisemmin punamullattu
Ikkunat:
Vanhat, kaksiosaiset pystysuuntaiset puuikkunat mahdollisesti 1950-luvulta, osittain uusitut vuorilaudat
Ulko-ovi:
1950-luvun paneloitu lasiaukollinen puuovi
Talousrakennukset:
Erittäin huonokuntoinen rantasauna, jonka seiniin muurahaiset ovat pesiytyneet
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
1950-luvun jälkeen remontoimaton pieni asuinrakennus, jolla ei ole suurta kyläkuvallista merkitystä mutta jossa itsessään on vaatimatonta viehättävyyttä. Rakennus saunoineen liittyy rinteen vähäväkisten asutukseen ja kokonaisuus olisi säästämisen arvoinen, mikäli se vielä on korjattavissa. Aikaa ei kuitenkaan ole hukattavaksi.
Korjausehdotus:
Rakennus vaatii kokonaisvaltaista, perusteellista kunnostusta. Perustuskivet ovat liikkuneet yhdessä kohdassa. Eteläjulkisivulla runko on taipunut ja pohjoisjulkisivulla pullistunut ja kallistunut, mikä johtuu luultavasti myös perustusvauriosta, mutta etenkin pullistumaan voi olla myös muita syitä. Jos kyse on perustusvaurioista, korjauksen suunnittelu vaatii rakennesuunnittelijan käyttöä. Toisaalta, jos hirsirunko ei ole vaurioitunut ja on stabiloitunut nykyiseen muotoonsa, eivätkä perustukset liiku enempää, ei välttämättä tarvita mitään toimenpiteitä. Rakennuksen kunnostus kannattaa aloittaa näiden seikkojen tutkimisesta yhdessä osaavan perinnekirvesmiehen tai -rakennusmestarin kanssa.

RANTAPUISTO / KUSTAA VIRTASEN TALO

82

Halperinkuja 3, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-36

Rakentamisajankohta:
1800- / 1920-luvut

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Lohkottu luonnonkivi, laastisaumattu
Katto:
Harjakatto, musta aaltopelti
Julkisivu:
Eri levyisiä vanhoja punaisia vaakapaneeleja, valkoiset listat.
Ikkunat:
Vanhat puuikkunat, yläkerrassa uusittu, valkoiset vuorilaudat
Ulko-ovi:
Vanha vasikallinen paneloitu peiliovi
Kuisti:
Umpikuisti
Talousrakennukset:
Rinteeseen uppoava betonikellari, jossa vuosiluku 1931
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Vain vähäisiä uudistuksia kokenut pieni, viehättävä asuinrakennus, joka sijaitsee hieman piilossa. Sijaintinsa vuoksi rakennuksella ei ole suurta kyläkuvallista merkitystä, mutta hyvin säilynyt mäkitupa edustaa hyvin rinteen vähäväkisten asutusta ja on rakennustaiteellisten ja kulttuurihistoriallisten arvojensa vuoksi itsessään vaalimisen arvoinen. Koko pihapiirin kokonaisuus rakennuksineen on edustava ja hyvin säilynyt mäkitupalaispalsta.
Korjausehdotus:
Vanhat ikkunat ovat säästämisen arvoiset, ja kaipaavat jo kunnostusta. Eteläjulkisivu on varsin paahtunut, mutta vanha verhous kannattaa silti pyrkiä säilyttämään, sillä mitä enemmän vanhaa rakennusmateriaalia poistetaan, sitä enemmän historiallista arvoa menetetään.

RANTAPUISTO, PIHARAKENNUS

83

Halperinkuja 3, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-36

Rakentamisajankohta:
1800-luku

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; varasto, sauna

Arvoluokka:
T1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Tyydyttävä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, musta profiilipelti
Julkisivu:
Vanha vihreäksi maalattu rimalaudoitus, valkoiset listat
Ikkunat:
Alkuperäiset, pystysuuntaiset puuikkunat

Ulko-ovi:
Vanhat pienaovet
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rantapuiston pitkä, kapearunkoinen talousrakennuspari on kiinnostava ja hyvin säilynyt kokonaisuus, jonka ainoa kauneusvirhe on moderni kattomateriaali.
Korjausehdotus:
Rinteen valumavedet päätyvät rakennuksen pohjoissivulle. Siellä kannattaa tutkia rakennuksen rungon kunto, ja miettiä pengerryksen vahvistamista esimerkiksi luonnonkivin sekä vedenohjausta jopa salaojin hienon talousrakennuksen säilymisen turvaamiseksi.

RANTAPUISTO, PIHARAKENNUS

84
Kohdenumero

Halperinkuja 3, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-36

Rakentamisajankohta:
1800-luku

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; navetta

Arvoluokka:
T1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi, betonoitu luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, musta aaltopelti
Julkisivu:
Vanha vihreäksi maalattu hirsi ja lauta
Ikkunat:
Vanhat pystysuuntaiset puuikkunat
Ulko-ovi:
Vanhat pienaovet

Lisätiedot:
Länsipäädyssä sijaitsevan, ennen navettana toimineen vierashuoneen seinät ovat sisältä tiiltä
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rantapuiston pitkä, kapearunkoinen talousrakennuspari on kiinnostava ja hyvin säilynyt kokonaisuus, jonka ainoa kauneusvirhe on moderni kattomateriaali.
Korjausehdotus:
Luoteispäädyn julkisivuverhous on uponnut syvälle maahan, ja verhouksen alapäät kaipaavat paikallista uusimista. Jatkossa julkisivuverhouksen ei tulisi koskea maata, maanpintaa tulisi alentaa.

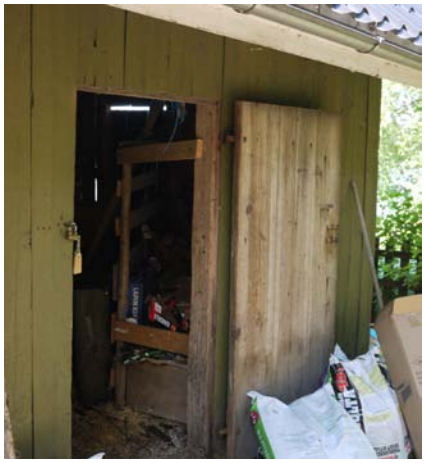

KIVIVUORI / SAARINEN

85

Halperinkuja 1, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-4-183

Rakentamisajankohta:
1990

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
–

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Betoni
Katto:
Harjakatto, musta kolmiorimahuopa, paikoitellen huomattavan pitkät räystäät
Julkisivu:
Punainen vaakapaneeli, valkoiset listat
Ikkunat:
Pääosin pystysuuntaiset puuikkunat, eri mallisia.

Ulko-ovi:
Uusi puuovi
Kuisti:
Umpikuisti pienellä sisäänvedetyllä terassilla
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Puretun rakennuksen paikalle rakennettu täydennysrakennus 1990-luvulta. Nuorella rakennuksella ei ole historiallista arvoa eikä erityisiä rakennustaiteellisia arvoja, mutta se sopeutuu massallaan alueelle ja siinä on mäkitupalaisasutukselle ominaista tee-se-itse -henkeä.

KIVIRANTA / TUOMINEN

86

Martti Skytten tie 12, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-25-0

Rakentamisajankohta:
1800- ja 1920-luvut

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A2

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Nurkkakivet, väli täytetty betonilla ja tiilillä
Katto:
Harjakatto, ruskea profiilipelti
Julkisivu:
Alaosassa osin uusi, osin vanha valkoinen vaakapaneeli, yläosassa osin vanha pystysuuntainen helmipaneeli. Listat tummanruskeat.

Ikkunat:
Uudet, pystysuuntaiset neliruutuiset puuikkunat, uusitut vuorilaudat
Ulko-ovi:
Uusi puuovi
Kuisti:
Uusi avokuisti/terassi, joka on kokonaisuudelle vieras
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Rinteen mäkitupalaisasutukseen kuuluva pieni asuinrakennus, jolla on arvoa osana Vanhaa raittia. Rakennuksen arvot ovat kärsineet hieman siihen tehdyistä muutostöistä, jotka ovat kuitenkin pääosin maltillisia.
Korjausehdotus:
Rakennuksen julkisivuväritys on rakennustyypille ja rakentamisajankohdalle vieras. Jokin perinteinen maapigmenteistä saatu, punertava värisävy toisi rakennuksen ominaispiirteet paremmin esille - punamullan sävy on aina turvallinen vaihtoehto. Kivijalka on kadun puolella hyvin matala, mutta salaojitus on ilmeisesti olemassa, mikä vähentää valumavesistä aiheutuvaa kosteuskuormitusta. Kannattaa kuitenkin varmistua, ettei kivijalan betonointi nosta kosteutta runkoon. Mikäli tulee tarve uusia vesikattoa, perinteisempi katemateriaali olisi rakennuksen ulkonäölle eduksi. Esimerkiksi kolmiorimahuopakate on hyvä ja edullinen vaihtoehto.

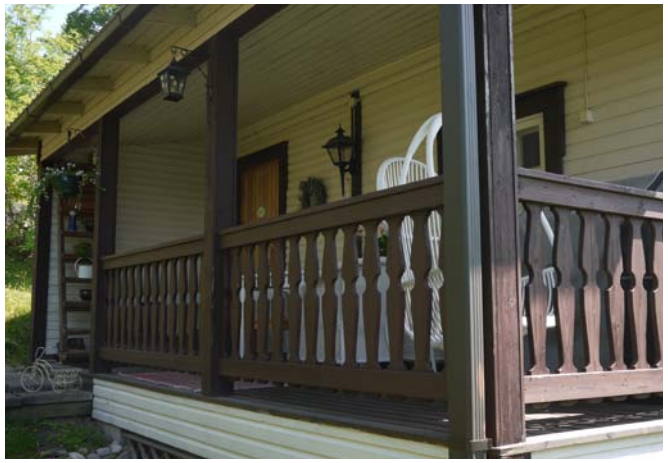

KIVIRANTA, PIHARAKENNUS

87
Kohdenumero

Martti Skytten tie 12, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-25-0

Rakentamisajankohta:
1920?, julkisivut 2000-luku?

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; sauna, käymälä

Arvoluokka:
–

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
ei tietoa, ei näkyvissä
Katto:
Harjakatto, ruskea profiilipelti
Julkisivu:
Uusi valkoinen lomalaudoitus, vaalean-ruskeat listat
Ikkunat:
Uudet ikkunat ja vuorilaudat
Ulko-ovi:
Uusi puinen laakaovi
Kuisti:
Ei kuistia, kattamaton terassi rannan puolella
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Ilmeisesti rungoltaan vanha tai vanhan rakennuksen paikalle rakennettu sauna on vähintään julkisivujensa osalta rakennettu uudelleen 2000-luvulla. Rakennus liittyy vain löyhästi rantaviivan sauna-rakennusten sarjaan. Rakennuksella ei nykyisellään ole erityisiä arvoja, ja tarvittaessa sen voisikin korvata pienellä asuinrakennuksella.
Korjausehdotus:
Julkisivun tulisi olla minimissään 15cm ylempänä kuin maanpinta, jotta maan kosteus ei nousisi puurakenteisiin ja lahoittaisi niitä. Asia on pyritty ratkaisemaan rakennuksen vierustan kiveyksellä, mutta todennäköisesti sateen roiskevesi kastelee silti verhouksen helmoja.

VUORENMAA

88

Martti Skytten tie 11, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-58

Rakentamisajankohta:
1950-luku / osa 1800-luvulta?

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
–

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Betoni
Katto:
Harjakatto, musta profiilipelti
Julkisivu:
Vanha, keltamullatttu rimalaudoitus, valkoiset listat.
Ikkunat:
Vaakasuuntaisia ja neliömäisiä moderneja puu-alumiini-ikkunoita sekä vanhoja puuikkunoita.Yksinkertaiset, alkuperäiset vuorilaudat.
Ulko-ovi:
Moderni, tummanharmaa MDF-ovi
Kuisti:
Umpikuisti ikkunoin
Lisätiedot:
Rakennuksessa korkea sokkeli / maanpäällinen kellarikerros sekä jälkeenpäin lisätty suuri terassi ja pieni ulokeparveke
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Perimätiedon mukaan osa rakennuksesta saattaa olla peräisin 1800-luvulta, mutta nyt rakennus on modernisoidun rintamamiestalon asussa. Rakennus sijaitsee jo selvästi etäällä Vanhan raitin kokonaisuudesta, ja edustaa myös rakennustyyppinä selvästi uudempaa rakennuskantaa. Vanhan raitin kontekstissa rakennuksella ei ole erityisiä kulttuurihistoriallisia tai rakennustaiteellisia arvoja.

KARIMÄKI

89

Martti Skytten tie 9, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-30

Rakentamisajankohta:
1800-luvun loppupuoli?

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A3

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkiveä, nurkkakivet
Katto:
Harjakatto, musta profiilipelti
Julkisivu:
Punamullattu rimalaudoitus, valkoiset listat
Ikkunat:
Uudet pystysuuntaiset, kaksijakoiset puuikkunat, uusitut vuorilaudat
Ulko-ovi:
Moderni, paneloitu puuovi
Kuisti:
Umpikuisti
Talousrakennukset:
Rakennuksen pohjoissivu on ikkunaton. Kiinteistöllä on uusi autotalli/mökkirakennus sekä kaksi vähäistä liiteriä.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Pienen asuinrakennuksen historia liittyy rinteen mäkitupalaisasutukseen. Vanhan raitin kokonaisuuteen nähden hieman syrjässä sijaitseva rakennus on yksinkertainen ja ilmeeltään vaatimaton pienasumus. Rakennus on hieman kärsinyt rakennusosien vaihtamisesta ja alkuperästä kertovinta siinä on pieni rakennusmassa.
Korjausehdotus:
Rinteen valumavesien ohjaukseen ja puuosien etäisyyteen maanpinnasta tulisi kiinnittää huomiota pohjoisjulkisivussa.

TUITERI

90

Martti Skytten tie 7, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-17-0

Rakentamisajankohta:
1956

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A2

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Betoni, tummanharmaa maali
Katto:
Harjakatto, ruskea profiilipelti
Julkisivu:
Alkuperäinen? vihreä rimalaudoitus
Ikkunat:
Uudet vaakasuuntaiset puu-alumiini-ikkunat, yksinkertaiset, alkuperäiset? vuorilaudat. Kuistissa vanhat puuikkunat.

Ulko-ovi:
Vanha paneloitu puuovi 1950-luvulta. Kellarin ovi paneloitu pienaovi.
Kuisti:
Ikkunallinen umpikuisti
Lisätiedot:
Uusi terassi.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Jälleenrakennuskauden kerrostumaa edustava 1950-luvun asuinrakennus, joka liittyy vielä sijaintinsa puolesta Vanhan raitin kokonaisuuteen. Rakennusosien uusimisesta huolimatta rakennus on yhtenäisessä jälleenrakennuskauden asussa, ja sopeutuu alueen kyläkuvaan.

RIIHIPIHA / MIINA KOSKINEN

91

Vuorentie 3, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-6-85

Rakentamisajankohta:
1800-luku / 1930-luku?

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, vanha punainen sementtitiili
Julkisivu:
Punamullattu rimalaudoitus valkoisin listoin
Ikkunat:
Vanhat puuikkunat, pohjoissivulla yksi uudempi neliön mallinen ikkuna. Vuorilaudat vanhat ja yksinkertaiset.
Ulko-ovi:
Moderni puuovi
Kuisti:
Korkea lasikuisti persoonallisin, koristeellisin ikkunoin
Lisätiedot:
Pohjoissivulla lapekattoinen laajennussiipi, joka on kokonaisuudessa irrallinen. Toisaalta siipi ei näy katukuvaan, eikä sen rakentaminen ei liene vahingoittanut vanhaa runkoa merkittävästi ja se lienee poistettavissa milloin tahansa.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Harvinaisen hienosti vanhassa asussa säilynyt, pieni ja erittäin kapearunkoinen, viehättävä mäkitupa, joka liittyy Vuorentien vähäväkisten asutukseen. Vaalimisen arvoinen erikoisuus.
Korjausehdotus:
Maanpinnan tasoa tulisi pyrkiä laskemaan rakennuksen kadun puoleisella julkisivulla sekä kuistin ympärillä, jotta maan kosteus ei pääsisi nousemaan julkisivuun ja runkoon. Kattoa kannattaa puhdistaa sammalista ja samalla valvoa tiilten kuntoa. Kunhan aluskate on kunnossa, rikkoutuneet tiilet voidaan korvata vastaavilla vanhoilla tiilillä.

RIIHIPIHA, PIHARAKENNUS

92
Kohdenumero

Vuorentie 3, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-6-85

Rakentamisajankohta:
ei tietoa, 1900-luvun alku?

Käyttötarkoitus:
talousrakennus, sauna?

Arvoluokka:
T1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, vanha punainen sementtitiili
Julkisivu:
Punamullattu vanha rimalaudoitus valkoisin listoin
Ikkunat:
Vanhat, pystysuuntaiset kuusiruutuiset puuikkunat, alkuperäiset vuorilaudat

Ulko-ovi:
Vanha, paneloitu lautaovi
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Hyvin säilynyt pikkuruinen, noppamainen pienasumuksen talousrakennus, joka rikastuttaa pihapiiriänsä.
Korjausehdotus:
Kattoa kannattaa puhdistaa sammalista ja samalla valvoa tiilten kuntoa. Kunhan aluskate on kunnossa, rikkoutuneet tiilet voidaan korvata vastaavilla vanhoilla tiilillä.

HEIKKILÄ / HEIKKI PELTONEN

93
Kohdenumero

Vuorentie 5, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-31

Rakentamisajankohta:
1800-luvun loppu?

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Luonnonkivi
Katto:
Harjakatto, harmaa profiilipelti
Julkisivu:
Punainen vanha rimalaudoitus valkoisin listoin
Ikkunat:
Vanhat puuikkunat, 1950-luvulta? Vuorilaudat uusitut, rakennukselle vierain, jälkikäteen lisätyin salmiakkikoristein
Ulko-ovi:
Paneloitu ovi, mahdollisesti peiliovi
Kuisti:
Korkea umpinainen lasikuisti
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Melko hyvin vanhassa asussa säilynyt, pieni ja kapearunkoinen, viehättävä mäkitupa, joka liittyy Vuorentien vähäväkisten asutukseen. Samankaltainen viereisen Riihipihan asuinrakennuksen kanssa. Säilyttämisen ja vaalimisen arvoinen mäkitupa.
Korjausehdotus:
Kadun puolella maanpinta on lähellä julkisivua ja runkoa, ja puuosien säilymisen varmistamiseksi maan tasoa tulisi pyrkiä laskemaan. Rakennus on viehättävä itsessään eikä sen arkkitehtuuri tarvitse ikkunoiden vuorilautoihin lisättyjä salmiakkikoristeita, jotka voisi poistaa.

Heikkilä, piharakennus

94

Kohdenumero

Vuorentie 5, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-31

Rakentamisajankohta:
1800/1900-luku?

Käyttötarkoitus:
talousrakennus

Arvoluokka:
T1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Ei näkyvissä, nurkkakivet?
Katto:
Harjakatto, harmaa pfofiilipelti
Julkisivu:
Punamullattua vanhaa loma- ja rimalautaa, vihreät listat
Ikkunat:
Vaakasuuntaiset, kuusi- ja neliruutuiset puuikkunat

Ulko-ovi:
Vanhat pienaovet
Lisätiedot:
Ilmeisesti kaksi eri-ikäistä osaa, kadun suuntainen korkea massa lienee nuorempi.
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Perinteinen, umpinainen talousrakennus on säilyttänyt hyvin yksinkertaisen asunsa. Säilyttämisen arvoinen rakennus Heikkilän pienasumuksen pihapiirikokonaisuudessa.

Korjausehdotus:
Kasvillisuutta voisi karsia ja maanpinnan tasoa pyrkiä laskemaan rakennuksen seinustoilla, jotta julkisivuun ja runkoon ei nousisi puuosia lahottavaa kosteutta.

Heikkilä, piharakennus

95

Kohdenumero

Vuorentie 5, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-31

Rakentamisajankohta:
1920-luku?

Käyttötarkoitus:
talousrakennus

Arvoluokka:
T1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Nurkkakivet
Katto:
Harjakatto, harmaa profiilipelti
Julkisivu:
Punaista, vanhaa pysty- ja rimalaudoitusta vihrein listoin
Ikkunat:
Vanhat vaakasuuntaiset puuikkunat. Ullakon ikkuna näyttävä pystysuuntainen, kuusijakoinen vinoruutuinen ikkuna, lasit rikki.
Ulko-ovi:
Vanha lautaovet
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Perinteinen, umpinainen talousrakennus on säilyttänyt hyvin yksinkertaisen asunsa. Säilyttämisen arvoinen rakennus Heikkilän pienasumuksen pihapiirikokonaisuudessa.
Korjausehdotus:
Julkisivua on paikattu kattohuovalla, verhouksen paikkaus tulisi tehdä paikallisesti puusta. Käytetystä maalistatyypistä johtuen rakennuksen pintakäsittelyn vaikutelma on muovinen. Seuraavan maalauksen yhteydessä rakennukselle voisi valita mattapintaisen maalin, esimerkiksi petrooliöljymaalin. Rakennuksen takasivulla on vesikouru vain puolen rakennuksen matkalla, hallittu veden ohjaus koko katolta säästäisi julkisivua vaurioilta.

MÄKELÄ / KAMPPINEN

96

Vuorentie 7, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-25

Rakentamisajankohta:
1800-luku?

Käyttötarkoitus:
asuinrakennus

Arvoluokka:
A1

Kohdenumero

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Nurkkakivet
Katto:
Harjakatto, vanha vihreä saumapeltikate ehkä 1960-luvulta
Julkisivu:
Vanha vaakasuuntainen paneeli, valkoinen harmain listoin
Ikkunat:
Vanhat, pystysuuntaiset puuikkunat ja vuorilaudat
Ulko-ovi:
Uudehkot paneloidut puuovet
Kuisti:
Kaksi lasikuistia, joista aumakattoinen 1940-luvulta, ilmeessä havaittavissa jälleenrakennuskauden tyyliä
Talousrakennus:
Pieni sauna ilmeisesti 1950-luvulta
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Melko hyvin vanhassa asussa säilynyt, pieni ja kapearunkoinen, viehättävä mäkitupa, joka muodostaa Vuorentien vähäväkisten asutusta yhdessä Riihipihan ja Heikkilän kanssa. Säilyttämisen ja vaalimisen arvoinen pienasumus.
Korjausehdotus:
Kadun puolella maanpinta on lähellä julkisivua ja runkoa, ja puuosien lahoamisen estämiseksi maan tasoa tulisi pyrkiä laskea. Jos maan alentamista on muuten vaikea toteuttaa, apuna voi käyttää pihan pengertämistä. Vanha saumapeltikate kannattaa säilyttää ja huoltomaalata.

MÄKELÄ, PIHARAKENNUS

97

Kohdenumero

Vuorentie 7, 14700 HAUHO
Kiinteistötunnus: 109-449-1-25

Rakentamisajankohta:
1937?

Käyttötarkoitus:
talousrakennus; liiteri, käymälä?

Arvoluokka:
T1

Tekninen kunto:
Hyvä
Sokkeli:
Nurkkakivet?
Katto:
Harjakatto, vanha vihreä saumapeltikate
Julkisivu:
Punamullattu, vanha pysty- ja rimalaudoitus valkoisin listoin
Ikkunat:
Vanhat, vaakasuuntaiset kaksi- ja kolmijakoiset puuikkunat yksinkertaisin vuorilaudoin
Ulko-ovi:
Vanhat ruskeat ovet, pienaovi ja paneloitu ovi
Rakennuksen säilyneisyys ja merkitys:
Hyvin alkuperäisessä 1940-luvun asussaan säilynyt vaatimaton liiterirakennus, joka on mittakaavaltaan sopusoinnussa yhtä pienen asuinrakennuksen kanssa muodostaen vaalimisen arvoisen pienasumuksen pihapiirin.

Korjausehdotus:
Maanpinnan tason laskeminen edesauttaisi rungon ja julkisivun säilymistä, nyt maan kosteus päässee nousemaan puuosiin lahottaen niitä hiljalleen. Erityisesti ylärinteessä julkisivu on aivan kiinni maassa.

Kehittämiskeskus Oy Häme, 2012
Kyläkaavahankkeen julkaisuja 3

Hauho-Seura r.y.
www.hauho-seura.fi

Hauhon Yrittäjät

WANHARAITTI.FI
HAUHO

Linnaseutu
LEADER
Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin